

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙ

Mach es kurz,
Am Jüngsten Tag ist's
nur ein Furz.

(Ἔστέ σύντομος, διότι μάταια ἔσονται ὅλα
τὴν Ἡμέραν τῆς Δευτέρας Παραουσίας)

ΓΚΑΙΤΕ

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

Δύο ἔτη μετὰ τὸ πρῶτον ἰδιωτικὸν συνέδριον τῶν ψυχαναλυτῶν, ἔλαβε χώραν τὸ δεύτερον, αὐτὴν τὴν φορὰν εἰς τὴν Νυρεμβέργην (Μάρτιος 1910). Κατὰ τὸ μεσολαβήσαν μεταξὺ τῶν δύο συνεδρίων χρονικὸν διάστημα, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ὑποδοχῆς τῆς ὁποίας ἔτυχεν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, πρὸ τῆς ἀξαναμένους ἐχθρότητος ἣτις ἐξεδηλοῦτο ἐναντίον τῆς ψυχανάλυσεως εἰς τὰς γερμανογλώσσους χώρας καὶ πρὸ τῆς ἀπροσδοκίτου ἐνισχύσεως, ἐλθούσης ἐκ Ζυρίχης, εἶχον συλλάβει ἕνα σχέδιον τὸ ὁποῖον κατώρθωσα νὰ πραγματοποιήσω διαρκούντος τοῦ δευτέρου τούτου συνεδρίου μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ φίλου μου Φερέντση. Τὸ σχέδιον τοῦτο συνίστατο εἰς τὸ νὰ προικίσωμεν τὴν ψυχαναλυτικὴν κίνησιν μετὰ μίαν ὁργανώσιν, νὰ μεταφέρωμεν τὸ κέντρον αὐτῆς εἰς Ζυρίχην καὶ νὰ ἀναθέσωμεν τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς εἰς ἀρχηγὸν ἱκανὸν νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ μέλλον αὐτῆς. Τὸ ἐν λόγῳ σχέδιον ἐπροκάλεσε πολλὰς ἀντιρροήσεις ἐκ μέρους τῶν ὁπαδῶν

μου, τῶν ὁποίων τοὺς λόγους ἐπιβάλλεται νὰ ἐκθέσω ἐν-
ταῦθα λεπτομερῶς. Ἐλπίζω νὰ δικαιολογηθῶ, ἂν καὶ
δύναται νὰ κριθῇ ἡ ἰδέα μου ὡς ἐστερημένη σκοπιμό-
τητος διὰ τὴν τότε ἐποχὴν.

Εἶχον τὴν γνώμην ὅτι ἂν διετηροῦμεν τὸ κέντρον τῆς
ψυχανάλυσεως εἰς τὴν Βιέννην θὰ ἐξημοῦτο ἀντὶ νὰ
ὠφεληθῇ ἡ κίνησις. Μία πόλις ὡς ἡ Ζυρίχη, κειμένη εἰς
τὴν καρδίαν τῆς Εὐρώπης καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἕνας καθη-
γητῆς Πανεπιστημίου εἶχεν ἐγκαταστήσει ψυχαναλυτικὸν
ἱνστιτοῦτον, μοῦ ἐφαίνετο ἡ πλέον ἐξυπηρετικὴ ὡς κέντρον
τῆς ψυχαναλυτικῆς κινήσεως. Ἐξ ἄλλου, ἠσθανόμην ὅτι
σφοδρὸν κώλυμα διὰ τὴν κίνησιν προήρχετο ἀπ' αὐτό.
τοῦτο τὸ πρόσωπόν μου, τὸ ὁποῖον εἶχε τόσον παραμορ-
φωθῇ ἀπὸ τὴν εὐνοίαν καὶ τὸ μῖσος τῶν δύο ἀντιμαχο-
μένων παρατάξεων, ὥστε οὐδεὶς ἐγνώριζε πλέον πῶς
ἀκριβῶς νὰ μὲ κρίνῃ. Ἄν οἱ μὲν μὲ παρέβαλλον μὲ τὸν
Κολόμβον, τὸν Ντάρβιν, τὸν Κέπλερ, οἱ ἄλλοι μὲ ἐθεώ-
ρουν ἀπλῶς ὡς προσβεβλημένον ἀπὸ γενικὴν παραλυσίαν.
Ὡς ἐκ τούτου ἐπεθύμουν νὰ ἀποσυρθῶ εἰς τὸ ἡμίφως,
ὅπως ἤθελον νὰ ἀπομακρύνω τὴν ψυχανάλυσιν ἀπὸ τὴν
πόλιν τῆς γεννήσεώς της. Ἐκ περισσοῦ δὲν ἠσθανόμην
πλέον ἑμαυτὸν νέον καὶ βλέπων ἀκόμη πρὸ ἐμοῦ μακρὸν
δρομόν πρὸς διάνυσιν, ἀπεθαρρυνόμην σκεπτόμενος μήπως
ἠναγκαζόμην, κατὰ τὰ γηρατεῖά μου, νὰ ἀναλάβω τὸν
ρόλον ἀρχηγοῦ καὶ ὁδηγοῦ.

Καὶ ἐν τούτοις ἕνας ἀρχηγὸς ἦτο ἀπαραίτητος. Ἡξευ-
ρον πολὺ καλὰ ποῖα λάθη παρεμόνευον τοὺς ἀσχολουμέ-
νους μὲ τὴν ψυχανάλυσιν καὶ ἤλπιζον ὅτι πολλὰ ἀπ' αὐτὰ
θὰ ἀπετρέποντο ἐὰν ὑπῆρχεν προσωπικότης κύρους καὶ
αὐθεντίας ἱκανὴ νὰ συμβουλεύῃ καὶ νὰ μεταπειθῇ. Εἰς
τὴν ἀρχὴν τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἔλαχεν εἰς ἐμέ, λόγῳ τῆς εἰς
τὴν δεκαπενταετῆ μου πείραν ὀφειλομένης πρωτοκα-
θεδρίας.

Ἡθελα λοιπὸν νὰ μεταβιβάσω αὐτὸ τὸ ἀξίωμα εἰς
ἄνθρωπον νεαρώτερον, ὅστις, μετὰ τὸν θάνατόν μου, θὰ
ἀνελάμβανεν αὐτομάτως τὴν διαδοχὴν μου. Ὁ μόνος ὑπο-

ψήφιος ἦτο ὁ Ἰούγγ, διότι ὁ Μπλόυλερ ἦτο δημόλιός μου, καὶ ἐξ ἄλλου, ὁ Ἰούγγ ἦτο προικισμένος με χάρισματα πρώτης τάξεως, εἶχεν ἤδη συνεισφέρει πολλὰ καὶ πολύτιμα εἰς τὴν ψυχανάλυσιν, τέλος κατεῖχεν ἀνεξάρτητον θέσιν καὶ μίαν αὐτοπεποιθήσιν πού ἐπεβάλλετο εἰς ὅλους. Ἐφραίνεται ἐπίσης διατεθειμένος νὰ δημιουργήσῃ μετ' ἐμοῦ φιλικὰς σχέσεις καὶ νὰ παραμερίσῃ, ὅσον ἀφορᾷ ἐμέ, ὠρισμένας προκαταλήψεις περὶ τὴν φυλὴν μου, τὰς ὁποίας εἶχε προσβέυσαι μέχρι τότε. Δὲν ἤμποροῦσα νὰ προβλέψω τότε ὅτι, παρ' ὅλας τὰς ὑπὲρ αὐτοῦ συστάσεις, ἡ ἐκλογή μου θὰ ἠστόχει ἐν τέλει, ἀναφερθεῖσα ἐπὶ ἀνθρώπου ὁ ὁποῖος, ἀνίκανος νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἐξουσίαν ἄλλου, ἦτο ἀνικανώτερος ἀκόμη νὰ ἐπιβληθῇ ὁ ἴδιος ὡς αὐθεντία, καὶ ὁ ὁποῖος κατηνάλισκε τὴν ἐνέργειάν του εἰς τὴν διὰ θεμιτῶν ἢ ἀθεμιτῶν μέσων προαγωγὴν τῶν προσωπικῶν του συμφερόντων.

Εἶχον κρίνει ἀναγκαῖον νὰ υἱοθετήσω τὸν τύπον μιᾶς ἐπισήμου εταιρείας, ἵνα προλαμβάνωνται αἱ καταχρήσεις αἱ ὁποῖαι ἦτο ἐνδεχόμενον νὰ διαπράττωνται ἐν ὀνόματι τῆς ψυχαναλύσεως, ἀμα θὰ ἀπέκτι αὕτη λαϊκὸν χαρακτήρα. Ἐπρεπε νὰ ὑπῆρχεν ἓνα κέντρον ἔχον τὴν δύναμιν νὰ δηλώσῃ τί ἦτο καράλογον καὶ ἄσχετον με τὴν ψυχανάλυσιν καὶ τί δὲν ἦτο. Αἱ τοπικαὶ ὀργανώσεις ἀπὸ τὰς ὁποίας θὰ ἀποτελεῖτο ἡ διεθνὴς ἔνωσις θὰ εἶχον ὡς ἀποστολήν νὰ διδάσκουν τὸν τρόπον τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ψυχαναλύσεως καὶ νὰ μορφώσουν ἰατροὺς, ἐγγυώμεναι τρόπον τινὰ διὰ τὴν ἐκινότητά των. Ἐπεθύμουν ἐπίσης νὰ ἐγκαθίσταντο μεταξὺ τῶν ὁπαδῶν τῆς ψυχαναλύσεως σχέσεις φιλίας καὶ ἀμοιβαίας ὑποστηρίξεως, ἐν εἴδει ἀχτιδράσεως ἐναντίον τοῦ ἀναθέματος τὸ ὁποῖον ἡ ἐπιστήμη ἐπιστήμη εἶχε κηρύξει ἐναντίον τῆς ψυχαναλύσεως καὶ ἐναντίον τοῦ μοϊκαταρῆματος τῶν ἐφαρμοζόντων τὴν ψυχανάλυσιν ἰατρῶν καὶ τῶν ἰδρυμάτων ἵσχυρὰ αὕτη ἐσημοῦζετο.

Δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν μόνον καὶ οὐχὶ δι' ἄλλον λόγον ἤθελα νὰ πραγματοποιήσω τὴν «Διεθνῆ Ψυχαναλυτικὴν

«Ενωσιν». Ἀλλὰ ἡ ἐπιχείρησις αὕτη ἦτο ἀναμφιβόλως ἀνωτέρα τοῦ τότε ἐφικτοῦ. Ὅπως οἱ ἀντίπαλοι τῆς ψυχαναλύσεως ἠναγκάσθησαν νὰ ἀναγνωρίσουν ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀναγκαιώσουν τὴν κίνησιν, οὕτω καὶ ἐγὼ ὑπεχρεώθην, ἐκ τῶν περιστάσεων, νὰ διαπιστώσω τὸ ἀδύνατον νὰ διοχετεύσω τὸ ρεῦμα πρὸς τὴν παρ' ἐμοῦ ποθομένην κατεύθυνσιν.

Εἰς τὸ συνέδριον τῆς Νυρεμβέργης ἔγινε μὲν δεκτὴ ἡ σχετικὴ πρὸς τὴν ἰδρυσιν τῆς Ἐνώσεως πρότασις τοῦ Φερέντση, καὶ ὁ Ἰούγγ, διορισθεὶς πρόεδρος, ἐξέλεξε γραμματεὰ τὸν Ρίκλιν. Ἀπεφασίσθη ἐπίσης ἡ ἔκδοσις «ἀδελτίου ἀνταποκρίσεως» πρὸς ἐξασφάλισιν διαρκοῦς ἐπαφῆς μεταξὺ κέντρου καὶ τοπικῶν τμημάτων. Ἐδηλώθη ὅτι σκοπὸς τῆς Ἐνώσεως θὰ ἦτο «ἡ καλλιέργεια καὶ ἡ προαγωγή τῆς ὑπὸ τοῦ φρούντ ἰδρυθείσης ψυχαναλυτικῆς ἐπιστήμης, εἴτε ὡς ψυχολογίας, εἴτε εἰς τὰς ἐφαρμογὰς αὐτῆς εἰς τὴν ἰατρικὴν καὶ εἰς τὰς ἠθικὰς ἐπιστήμας, ἡ ἀλληλοβοήθεια τῶν μελῶν εἰς τὰς προσπαθείας αὐτῶν πρὸς ἀπόκτησιν καὶ διάδοσιν τῶν ψυχαναλυτικῶν γνώσεων». Οἱ βιενναῖοι ἀντιπρόσωποι, ἐν τούτοις, κατεπόλεμησαν ζωηρῶς τὸ σχέδιον, ὃ Ἄντλερ ἐξέφρασε μὲ ἐμπάθειαν τὸν φόβον μήπως ἐγκαθιδρυθῆ εἰς τὸ τέλος καμμία λογοκρισία καὶ περιορισμὸς τῆς ἐπιστημονικῆς ἐλευθερίας. Οἱ Βιενναῖοι ὅμως ἀπεδέχθησαν εἰς τὸ τέλος τὸ σχέδιον, ἀφοῦ ἐπέτυχον ὅπως ἡ Ἐνωσις ἔχη τὴν ἔδραν τῆς ὅχι εἰς τὴν Ζυρίχην, ἀλλὰ εἰς τὴν πόλιν διαμονῆς τοῦ ἐκάστοτε διὰ διετίαν ἐκλεχθησομένου προέδρου.

Διαρκοῦντος τοῦ συνεδρίου ἐσηματίσθησαν τρεῖς τοπικαὶ ὁμάδες: ἡ ὁμάς τοῦ Βερολίνου, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Ἀμπραχάμ, ἡ ὁμάς τῆς Ζυρίχης, τῆς ὁποίας ὁ πρόεδρος (ὁ Ἰούγγ) εἶχε μόλις διορισθῆ πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως καὶ ἡ ὁμάς τῆς Βιέννης, τῆς ὁποίας τὴν διευθύνσιν ἐγκατέλειπα εἰς τὸν Ἄντλερ. Μία τετάρτη ὁμάς, ἡ τῆς Βουδαπέστης, ἐσηματίσθη ἀργότερον. Ὁ Μπλάυλερ κωλυθεὶς ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν, δὲν ἠδυνήθη νὰ πα-

ραστῆ εἰς τὸ συνέδριον. Ἀφοῦ διστύπωσε ὠρισμένας ἀντιρρήσεις, τυπικῆς φύσεως, ἐναντίαν τῆς ἔγγραφῆς του εἰς τὴν Ἐνωσιν, προσεχώρησε ἐν τέλει κατόπιν τῆς προσωπικῆς μου ἐπεμβάσεως, ἀλλὰ δὲν ἐβράδυνε νὰ ἀποχωρήσῃ λόγῳ ὠρισμένων διαφορῶν προκυφασῶν εἰς Ζυρίχην. Οὕτω διεκόπη ὁ δεσμός ὁ ὁποῖος συνέδεσε τὴν τοπικὴν ὁμάδα τῆς Ζυρίχης μετὰ τὸ Ἴδρυμα τοῦ Μπουργόλσι.

Μία ἄλλη συνέπεια τοῦ συνεδρίου τῆς Νυρεμβέργης ὑπῆρξε ἡ ἐκδοσις τοῦ περιοδικοῦ «Zentralblatt für Psychanalyse», ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἄντλερ καὶ τοῦ Στέκελ. Τὸ περιοδικὸν τοῦτο εἶχεν ἐν ἀρχῇ μίαν ἐκδηλοῦν τᾶσιν πρὸς τὴν ἀντιπολίτευσιν καὶ ἔμελλε νὰ ὑπεραμύνηται τῆς ἡγεμονίας τῆς Βιέννης τὴν ὁποίαν ἠπεύλει ἡ ἐκλογή τοῦ Ἰούγγ. Ἄλλ' ὅταν οἱ δύο διευθύνται τοῦ περιοδικοῦ, μὴ δυνηθέντες νὰ εὑρουν ἐκδόστην, ἦλθον νὰ με διαβεβαιώσουν περὶ τῶν φιλικῶν των προθέσεων, ὑποβάλλοντες ἐκ τῶν προτέρων τὰς ἐκδηλώσεις των εἰς τὸ βέτο μου, ἀνέλαβα νὰ ἐκδώσω τὸ ἐν λόγῳ περιοδικὸν τοῦ ὁποίου τὸ πρῶτον φύλλον ἐξεδόθη τὸν Σεπτέμβριον 1910 καὶ εἰς τὸ ὁποῖον συνειργάσθη μετὰ γενεστέρως ἐνεργῶς.

ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

Συνεχίζω τὴν ἱστορίαν τῶν ψυχαναλυτικῶν συνεδρίων. Τὸ τρίτον ἔλαβε χώραν εἰς Βαϊμάρην τὸν Σεπτέμβριον 1911, ὑπερτεροῦν τῶν δύο πρώτων κατὰ τὴν ἐμφάνισιν καὶ τὸ περιεχόμενον του. Ὁ Πούτναμ, ὁ ὁποῖος παρήστη εἰς τὸ συνέδριον τοῦτο, ἐξέφρασε, κατὰ τὴν ἐπάνοδόν του εἰς τὴν Ἀμερικὴν, τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν καὶ τὸν σεβασμὸν του διὰ τὴν «διανοητικὴν συμπεριφορὰν» τῶν συνέδρων, ἀναφέρων ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ἕνα στοχασμὸν μου περὶ αὐτῶν, τ. ἑ. : «Ἐμαῖθαν τώρα νὰ ὑποφέρουν τὴν ἀλήθειαν.» Καὶ πράγματι, ὅσοι ἦσαν συνηθισμένοι μετὰ τὰ ἐπιστημονικὰ συνέδρια ἀπεκδήμισαν ἀπὸ τὸ συνέδριον τῆς Βαϊμάρης ἀγαθοτάτην ἐντύπωσιν. Κατὰ τὰ δύο

πρώτα συνέδρια, διεξαχθέντα ὑπὸ τὴν προεδρείαν μου, εἶχον χορηγήσει εἰς καθένα τὸν ἀναγκαῖον καιρὸν ἵνα κάμῃ τὴν ἀνακοίνωσιν του, ἀφίγων ἔπειτα τὴν συζήτησιν νὰ λάβῃ χαρακτῆρα φιλικῆς ἀνταλλαγῆς ἰδεῶν. Ὁ Ἰοῦγγ' ὁ ὁποῖος προήδρευσε τοῦ συνεδρίου τῆς Βαϊμάρης, ἤθελεν ὅπως ἡ συζήτησις γίνεται ἔπειτα ἀπὸ κάθε ἀνακοίνωσιν, τοῦθ' ὅπερ ἄλλως τεδὲν μεγάλα παρουσίαζε μειονεκτήματα εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Αἱ Πρῶται Προστρίβαι

Ἐντελῶς διαφοροτικὴ ἦτο ἡ τροπὴ τοῦ τετάρτου συνεδρίου τὸ ὁποῖον ἔλαβε χώραν εἰς τὸ Μόναχον τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1910, ἀφίσαν εἰς ὅλους τοὺς παραστάνας εἰς αὐτὸ βαθεῖαν ἀνάμνησιν. Προήδρευσε αὐτοῦ ὁ Ἰοῦγγ', ὁ ὁποῖος ἀπέδειξεν ἔλλειψιν ἀβρότητας καὶ τρόπων. Δι' ἑκάστην ἀνακοίνωσιν ὄριζε μικρὸν χρονικὸν διάστημα, αἱ δὲ συζητήσεις, λόγῳ τοῦ μακροῦς των, ἔκαμνον νὰ λησμονοῦνται αἱ ἀνακοινώσεις. Ἡ τύχη, ἡ ὁποία συχνάκις κανονίζει τὰ πράγματα μὲ κακίαν, εἶχε φέρει τὸν πανοῦργον Χδς νὰ ἐκλέξῃ διαμονὴν ἀκριβῶς εἰς τὸ οἶκημα ὅπου οἱ ψυχαναλυταὶ συνεδρίαζον. Οὕτως ἠδυνήθη νὰ πεισθῇ πῶς ἦτο ἐντελῶς ἀστήρικτος ὁ ὀρισμὸς του περὶ τῶν ψυχαναλυτῶν ὡς «ἐνὸς τάγματος φανατικῶν, οἱ ὅποιοι ἀκολουθοῦν τυφλῶς τὸν ἀρχηγὸν των».

Κατόπιν ἐπιπόνων καὶ δυσαρέστων διαπραγματεύσεων, ὁ Ἰοῦγγ' ἐπανεξελέγη πρόεδρος τῆς Διεθνoῦς Ψυχαναλυτικῆς Ἐνώσεως, ἀξίωμα τὸ ὁποῖον δὲν ἐδίωτασε νὰ δεχθῇ, ἀν καὶ τὰ δύο πέμπτα τῶν συνέδρων ἠρνήθησαν εἰς αὐτὸν τὴν ἡγεσίαν των. Οἱ σύνεδροι ἐχωρίσθησαν χωρὶς κανένα ἐνθουσιασμόν.

Ἡ σύνθεσις τῆς Διεθνoῦς Ψυχαναλυτικῆς Ἐνώσεως ἦτο, κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ συνεδρίου, ἡ ἑξῆς: αἱ τοπικαὶ ὁμάδες τῆς Βιέννης, Βερολίνου καὶ Ζυρίχης ἐλειτούργησαν ἤδη ἀπὸ τὸ συνέδριον τῆς Νυρεμβέργης (1910). Τὸν Μάιον τοῦ 1911 ἰδρύθη μία ὁμάς εἰς Μόναχον, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ δόκτορος Σάιφ. Κατὰ τὴν διάρ-

κειαν τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἰδρύθη ἡ πρώτη τοπικὴ ὁμάς ἐν Νέα Ὑόρκη, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «Ψυχαναλυτικὴ Ἐταιρεία τῆς Νέας Ὑόρκης», ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Μπρίλ. Διαρκούντος τοῦ συνεδρίου τῆς Βαϊμάρης ἐκυρώθη ἡ Ἴδρυσις καὶ δευτέρας ἀμερικανικῆς ομάδος, ἡ ὁποία, συγκροτηθεῖσα τὸ ἐπόμενον ἔτος, καὶ ὠνομασθεῖσα «Ἀμερικανικὴ Ψυχαναλυτικὴ Ἐταιρεία», περιελάμβανε μέλη διαμένοντα εἰς Καναδᾶν καὶ ἄλλα μέρη τῆς Ἀμερικῆς, καὶ εἶχε πρόεδρον τὸν Πούτναμ καὶ γραμματέα τὸν Τζόνς. Ὀλίγον πρὸ τοῦ συνεδρίου τοῦ Μονάχου (1913) ἰδρύθη καὶ ἡ τοπικὴ ὁμάς τῆς Βουδαπέστης ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Φερέντση, καὶ ὀλίγον ἀργότερον, ὁ Τζόνς, ὁ ὁποῖος εἶχε μεταφέρει τὴν διαμονὴν του εἰς Λονδῖνον, ἴδρυσεν τὴν πρώτην Ἀγγλικὴν ομάδα. Ἐννοεῖται ὅτι διὰ τὴν λάβη-τις μίαν ἀκριβῆ ἰδέαν τῆς ἀριθμητικῆς σημασίας τῶν μαθητῶν καὶ τῶν ὁπαδῶν τῆς ψυχανάλυσεως, ὀφείλει γὰρ συνυπολογίση καὶ ἐκείνους ποὺ δὲν συμμετέσχον μᾶς ἐκ τῶν ὀκτὼ ἀγαφερομένων τοπικῶν ὁμάδων.

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΗΣ ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Ἡ ἀνάπτυξις τῆς δημοσιογραφικῆς φιλολογίας ἀξίζει ἐπίσης βραχείαν μνείαν. Ἡ πρώτη δημοσίευσις ἡ ὁποία ἐτέθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ψυχανάλυσεως ἐπιτιλοφορεῖτο «*Schriften zur angewandten Seelenkunde*» (Ἀρχεῖα περὶ ἐφηρμοσμένης ψυχολογίας). Ἐπρόκειτο περὶ ἀνεξαρτήτων τευχῶν δημοσιευομένων κατὰ μὴ κανονικὰ διαλείμματα, ἀπὸ τὸ 1907, καὶ ἐδρισκόμεθα σήμερον εἰς τὸ 15ον τεῦχος. Εἰς τὴν ἐν λόγῳ συλλογὴν ἐδημοσιεύθησαν ἔργα Φρόυντ, Ρίκλιν, Ἰούγγ, Ἀμπραχάμ, Ράγκ, Σάντγκερ, Πφίττερ, Γράφ, Τζόνς, Στόρφερ καὶ Χέλμουθ. Ἡ Ἴδρυσις τοῦ περιοδικοῦ «*Imago*», περὶ τοῦ ὁποίου ἀργότερον ὁ λόγος, ἐξημίωσε κάπως τὸ σύστημα τῶν ἀρχείων. Κατόπιν τῆς συνελεύσεως τοῦ Σαλτσβούργου (1908) ἰδρύθη τὸ «*Jahrbuch für psychoanalytische und psychopathologische Forschungen*», τοῦ ὁποίου ὁ Ἰούγγ ὑπῆρξε συντάκτης ἐπὶ 5 ἔτη. Ἐπανεκδίδεται σήμε-

ρον ὑπὸ ἄλλην διεύθυνσιν καὶ μὲ ἄλλον τίτλον «Jahrbuch der Psychoanalyse».

Ἄφου ἔπαυσε νὰ εἶναι πλέον ἀρχεῖον πρὸς συλλογὴν διδασκτικῶν ἐργασιῶν, τὸ «Jahrbuch» ἐσημείωνε καὶ ἐτόνιζε τὴν σημασίαν καὶ τὰς δυνατότητας ἐφαρμογῆς ὅλων τῶν μεθόδων καὶ ὅλων τῶν ἀποκτήσεων τῆς ψυχανάλυσεως.

Τὸ «Zentralblatt für Psychoanalyse», τὴν ἐκδοσιν τοῦ ὁποίου εἶχαν σχεδιάσει, ὡς τὸ ἀνέφερα ἀνωτέρω, ὁ Ἄντλερ καὶ ὁ Στέκελ μετὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς διεθνοῦς Ἑνώσεως, εἶχε μίαν περιπετειώδη ζωὴν. Ἦδη τὸ 10ον τεῦχος τῆς πρώτης σειρᾶς ἀνήγγελεν εἰς τὴν πρώτην σελίδα ὅτι κοτόπιν ἐπιστημονικῆς διαφωνίας μεταξὺ τοῦ Ἄντλερ καὶ τοῦ ἐκδότου, ὁ πρῶτος εἶχε λάβει τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀποχωρήσῃ οἰκειοθελῶς ἀπὸ τὴν σύνταξιν. Ὁ δόκτωρ Στέκελ παρέμεινε λοιπὸν ὁ μόνος συντάκτης (θέρους τοῦ 1911). Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ συνεδρίου τῆς Βαϊμάρης τὸ «Zentralblatt» ἐξήρθη εἰς βαθμὸν ἐπισήμου ὄργανου τῆς διεθνοῦς ἐνώσεως καὶ ἀπεφασίσθη ὅτι θὰ διενέμετο μεταξὺ ὅλων τῶν μελῶν τῆς Ἑνώσεως κατόπιν ἀντίλησεως τῆς ἐτησίως συνδρομῆς. Ἀπὸ τοῦ τρίτου ἔτους (1912) ὁ Στέκελ κατέστη ὁ μόνος ὑπεύθυνος συντάκτης τῶν δημοσιευομένων εἰς τὸ «Zentralblatt» μελετῶν. Πρὸ τῆς στάσεώς του, τὴν ὁποίαν ἀδυνατῶ νὰ ἀποκαλύψω δημοσίᾳ, ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῶ τοῦ ρόλου μου ὡς ἐκδότου καὶ νὰ σπεύσω νὰ προικίσω τὴν ψυχανάλυσιν μὲ ἓνα νέον ὄργανον: Τὸ Διεθνὲς Περιοδικὸν διὰ τὴν ἰατρικὴν ψυχανάλυσιν (Internationale Zeitschrift für ärztliche Psychoanalyse). Χάρης εἰς τὰς προσπάθειας ὅλων σχεδὸν τῶν συνεργατῶν καὶ τοῦ νέου ἐκδότου Χέλερ, ἡ πρώτη ἐκδοσις τοῦ περιοδικοῦ τούτου ἔλαβε χώραν τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1913 καὶ ἐπεβλήθη ὡς ἐπίσημον ὄργανον τῆς «Διεθνοῦς Ψυχαναλυτικῆς Ἑνώσεως», εἰς τὴν θέσιν τοῦ Zeitschrift.

Ἐν τῷ μεταξύ, κατὰ τὰς ἐρχὰς τοῦ 1912, ὁ δόκτωρ Χάινς Σάξ καὶ ὁ δόκτωρ Ὀττο Ράγκ ἴδρυσαν ἓνα νέον περιοδικόν, «Imago», ἀφιερωμένον εἰς τὰς ἐφαρμογὰς τῆς

ψυχανάλυσεως εἰς τὰς ἠθικὰς ἐπιστήμας. Τὸ περιοδικὸν τοῦτο παρακολουθεῖται μετὰ μεγίστου ἐνδιαφέροντος καὶ ἀπὸ τοὺς μὴ ἀμέσως ἐνδιαφερομένους διὰ τὴν καθ' ἑαυτοῦ ἰατρικὴν ψυχανάλυσιν.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω τεσσάρων περιοδικῶν (Schriften zur angewandten Seelenkunde, Jahrbuch, Internationale Zeitschrift—Imago) ἄλλα περιοδικά, γερμανικὰ καὶ ξένα, δημοσιεύουν μελέτας αἱ ὁποῖαι ἀξίζουν νὰ καταταχθοῦν εἰς τὴν ψυχαναλυτικὴν φιλολογοίαν. Τὸ «Journal Psychology» ἐκδιδόμενον ἀπὸ τὸν Μόρτον Πρίνς, περιέχει γενικῶς σημαντικὰς ψυχαναλυτικὰς μελέτας αἱ ὁποῖαι τὸ καθιστοῦν τὸ κυριώτερον ὄργανον τῆς ψυχαναλυτικῆς φιλολογίας εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Τὸν χειμῶνα 1913, οἱ Βουάιτ καὶ Ζελίφ τῆς Νέας Ὑόρκης, ἴδρυσαν ἓνα περιοδικὸν ἀφιερωμένον ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ψυχανάλυσιν (The Psychoanalytic Review), τοῦ ὁποῖου ἡ ἀνάγκη ἐπεβάλλετο, δεδομένου ὅτι οἱ περισσότεροι τῶν ἀμερικανῶν ἰατρῶν οἱ ὁποῖοι ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν ψυχανάλυσιν ἀγνοοῦν ἢ κατέχουν ἀνεπαρκῶς τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν.

Η ΑΠΟΣΚΙΡΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΙΟΥΓΓ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΝΤΛΕΡ

Καὶ τώρα, ἦλθεν ἡ στιγμή νὰ κάμω λόγον περὶ δύο ἀποχωρήσεων ἀπὸ τὰς τάξεις τῶν ψυχαναλυτῶν, αἱ ὁποῖαι ἔλαβον χώραν, ἡ πρώτη κατὰ τὸ διαρρεῦσαν μεταξὺ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἐνώσεως (1910) καὶ τοῦ συνεδρίου τοῦ Μονάχου τὸ 1913.

Ἡ ἀπογοήτευσίς τὴν ὁποίαν μοῦ ἐπροξένησαν αἱ ἐν λόγῳ δύο ἀποχωρήσεις, ἴσως θὰ ἀπεφεύγετο εἴαν εἶχον λάβει ἐπικρῶς ὑπ' ὄφιν ἐκεῖνο πού συμβαίνει μὲ τοὺς ἀσθενεῖς κατὰ τὴν ψυχαναλυτικὴν θεραπείαν.

Εἶχον πάντοτε τὴν γνώμην ὅτι, ἡ πρώτη ἐπαφὴ μὲ τὰς ὀδυνηρὰς ἀληθείας τὰς ὁποίας φέρει εἰς φῶς ἡ ψυχανάλυσις προκαλοῦν τὴν ἀγανάκτησιν, τὴν ἀποστροφήν καὶ τρέπουν τὸν ἀρχάριον εἰς φυγὴν. Καὶ δὲν ἔπαυσα νὰ διακηρύττω ὅτι, ὁ βαθμὸς εἰς τὸν ὁποῖον ἕκαστος εἶναι ἱκανὸς νὰ ἐνοήσῃ τὴν ψυχανάλυσιν εὐρίσκειται εἰς στενὴν

σχέσιν μὲ τὰς ἰδίας του ἀποθήσεις (καὶ μὲ τὰς ἀντιστάσεις ὅποια τὰς συγκρατοῦν) καὶ αἱ ὁποῖαι τὰς ἐμποδίζουν νὰ ὑπερβοῦν εἰς τὴν ἀνάλυσιν ἕνα κειθωρισμένον σημεῖον. Ἄλλ' ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον δὲν ἐπίστευον ποτὲ δυνατὸν ἦτο νὰ ἴδω, αὐτὸν ἀκριβῶς ὃ ὁποῖος εἶχε φθάσει εἰς τὴν κατανόησιν τῆς ψυχανάλυσεως μέχρις ὄρισμένου βάρους, νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ ἀποκτηθέντα. Καί, ἐντούτοις, ἡ καθημερινὴ πείρα γενομένη ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν, μᾶς ἀπέδειξεν ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ἀπολεσθῇ καθ' ὀλοκληρίαν ἡ ἀναλυτικὴ γνώσις, ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν ἀντιστάσεως κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἰσχυρᾶς, προερχομένης ἀπὸ ἕνα βαθύτερον στρώμα. Οὕτω, ἐπὶ παραδείγματι, συμβαίνει ὥστε, ἀφοῦ δι' ἐπιπόδου ἐργασίας, κατεστήσαμεν εἰς ἀσθενῆ τινα, εὐνόητα ὄρισμα ἀναλυτικὰ δεδομένα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον σπουδαῖα, καὶ κατωρθώσαμεν νὰ τοῦ μάθωμεν πῶς νὰ τὰ χειρίζεται εὐχερῶς, ὡς ἰδικὰ του πράγματα, διαπιστοῦμεν, εἰς μίαν δεδομένην στιγμήν, ὅτι, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν νέας τινὸς ἀντιστάσεως, χάνει ὅσα εἶχεν ἀποκτήσει καὶ μάθει, καὶ ἀναλαμβάνει ἀμυντικὴν στάσιν, ὅπως καὶ κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἀναλύσεως. Εἶχον δὲ μάλιστα τὴν εὐκαιρίαν νὰ παρατηρήσω, ὅτι ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, δύνανται καὶ οἱ ψυχαναλυταὶ νὰ φέρωνται ὅπως οἱ ἀσθενεῖς οἱ ὑποβεβλημένοι εἰς ἀνάλυσιν.

**ΠΩΣ ΕΓΕΓΝΗΘΗΣΑΝ ΑΙ ΑΙΡΕΣΕΙΣ
ΕΝ ΤΗ ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚῃ ΣΧΟΛῃ**

Δὲν μοῦ εἶναι εὐκόλον οὔτε εὐάρεστον νὰ γράψω τὴν ἱστορίαν τῶν δύο τούτων ἀποσκιρτήσεων, διότι, ἀφ' ἑνός, δὲν ὄθοῦμαι ἀπὸ ἰωηρὰ προσωπικὰ ἐλατήρια (δὲν ἐπερίμενα εὐγνωμοσύνην οὔτε εἶμαι ἐκδικητικὸς) καὶ ἀφ' ἑτέρου, ἤξεύρω καλὰ ὅτι, γράφων αὐτὴν τὴν ἱστορίαν ἐκτίθεμαι εἰς τὰς ὕβρεις ἀντιπάλων οὐχὶ καλῆς πίστεως, καὶ προσφέρω εἰς τοὺς ἐχθροὺς τὸ τόσον ποθεῦμενον ὑπ' αὐτῶν θέαμα «ἀλληλοσπαρασσομένων ψυχαναλυτῶν». Εἶχον ἐπιβάλλει εἰς τὸν ἑαυτὸν μου κανόνα, μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ μὴν τὸν παραβιάζω, ὅπως μὴ συζητήσω μὲ τοὺς ἀντιπάλους μου ἔξω ἀπὸ τὴν ψυχανάλυσιν.

Και ἰδοὺ ὅτι ἀναγκάζομαι νὰ ἀναλάβω τὴν μάχην μὲ παλαιοὺς ὁπαδοὺς ἢ μὲ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἀξιοῦν ἀκόμη σήμερον νὰ θεωρηθῶν ὡς ὁπαδοὶ τῆς ψυχανάλυσεως. Ἄλλὰ δὲν ἔχω ἄλλην διέξοδον. Νὰ σιωπήσω θὰ ἀπετέλει ἐνδειξιν ὀκνηρίας καὶ δειλίας καὶ θὰ ἐζημιῶ τὴν ὑπόθεσιν περισσότερο ἀπὸ τὴν ἀποκάλυψιν τῆς πληγῆς. Καὶ βεβαίως δὲν θὰ μάθω τίποτε νέον εἰς τοὺς καλῶς πληροφορημένους ἀναγνώστας ἐὰν εἶπω, ὅτι παρόμοιαι διχογνωμῖαι καὶ παρεξηγήσεις συμβαίνουν ἐπίσης εἰς τὰς ἄλλας ἐπιστημονικὰς κινήσεις. Μόνον ποὺ εἰς τὰ ἄλλα πεδία ἤξεύρουν καὶ κρύπτουν καλὰ τὰ ἐν οἴκῳ, ἐνῶ ἡ ψυχανάλυσις, ἢ ὁποῖα καταπολεμεῖ ἀμειλίκτως ὅλα τὰ κατὰ συνθήκην ψεῦδη, θέλει νὰ εἶνε εὐκρινής, ἀκόμη καὶ εἰς παρόμοιας περιστάσεις.

Ἐνα ἄλλο μειονέκτημα, ἄρκετὰ σοβαρὸν, ἔγκειται εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι, δὲν δύναμαι, προκειμένου νὰ διαφωτίσω τὴν στάσιν τῶν δύο αἰρετικῶν, νὰ μὴν ἐφαρμόσω καὶ εἰς αὐτοὺς τὴν ἀνάλυσιν. Ἄλλ' ὅμως ἡ ἀνάλυσις δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὄπλον πολεμικῆς. Διὰ νὰ ἐκτελεσθῇ, προϋποτίθεται ἡ συγκριτικὴ ἀνάλυσις τοῦ προσώπου τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ ἀναλυθῇ, καὶ σχέσεις προϋσταμένου πρὸς ὑφιστάμενον μεταξὺ ἀναλυτοῦ καὶ ἀναλυομένου. Ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι, ὅστις ἐπιχειρεῖ μίαν ἀνάλυσιν διὰ σκοποὺς πολεμικῆς, ὀφείλει νὰ εἶναι βέβαιος ὅτι ὁ ἀναλυόμενος θὰ στρέψῃ ἐναντίον του τὸ ὄπλον τῆς ἀναλύσεως καὶ ὅτι ἡ συζήτησις θὰ λάβῃ τροπὴν τοιαύτην, ὥστε πᾶς τρίτος ἀμερόληπτος νὰ εὐρεθῇ εἰς τὴν ἀπόλυτον ἀδυναμίαν νὰ σχηματίσῃ μίαν γνώμην. Περιορίζω, ὡς ἐκ τούτου, εἰς τὸ ἐλάχιστον τὴν χρῆσιν τῆς ψυχανάλυσεως, καὶ μετ' αὐτῆς, τὴν ἀδιακρίσιαν καὶ τὴν ἐπιθετικὴν τάσιν μου ἀπέναντι τῶν ἀντιπάλων μου καὶ προειδοποιῶ ἐπὶ πλέον τοὺς ἀναγνώστας μου ὅτι δὲν θεωρῶ ποσῶς τὴν μέθοδον τὴν ὁποῖαν χρησιμοποιοῦ ὡς ἐπιστημονικὴν κριτικὴν. Δὲν μὲ ἐνδιαφέρει καθόλου νὰ γνωρίσω τί ἀληθῆς περιέχουν αἱ θεωρίαι, τῶν ὁποίων τοὺς ἐπινοητὰς ἐπικρίνω ἐνταῦθα καὶ δὲν προτίθεμαι νὰ ἀνασκευάσω αὐτάς. Ἀφίνω

τὸ ἔργον τοῦτο εἰς ἄλλους ἁρμοδίους ψυχαναλυτάς, οἱ ὅποιοι, ἄλλως τε, τὸ ἔχουν ἐκπληρώσει ἐν μέρει. Θέλω μόνον νὰ ἀποδείξω ὅτι (καὶ ἐπὶ ποίων σημείων) αἱ ἐν λόγῳ θεωρίαι ἀποτελοῦν ἀρνηταίαν τῆς ψυχανάλυσεως καὶ δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ στεγάζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο. Καὶ ἂν χρειάζομαι τὴν ψυχανάλυσιν, τοῦτο εἶναι διὰ νὰ ἀποδείξω κατὰ παῖον τρόπον αἱ παρεκβάσεις αὐταὶ τῆς ψυχανάλυσεως εἶναι δυνατόν νὰ ἐπέρχονται παρὰ τοῖς ψυχαναλυταῖς. Θὰ εἶμαι ὁμοῦς ὑποχρεωμένος, ὅσον ἀφορᾷ τὰ σημεῖα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐξεδηλώθησαν αἱ διχογνωμίαι, νὰ προσβῶ εἰς κριτικὰς παρατηρήσεις διὰ νὰ ὑπεραμυνθῶ τοῦ δικαίου τῆς ψυχανάλυσεως.

ΑΙ ΘΕΩΡΙΑΙ ΤΟΥ ΑΝΤΛΕΡ

Ὁ πρῶτος ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῆς ψυχανάλυσεως ἦτο ἡ ἐξεύρεσις τῆς αἰτιολογίας τῶν νευρώσεων. Λαμβάνοντες ἀφορμὴν ἀπὸ τὰ γεγονότα τῆς ἀντιστάσεως καὶ τῆς μεταβιβάσεως, ἐπιτύχομεν, συνυπολογίζοντες καὶ τρίτον γεγονός, τὸ τῆς ἀμνησίας, νὰ διατυπώσωμεν τὴν θεωρίαν τῆς ἀκωθίσεως, νὰ ὑποδείξωμεν τὸν ρόλον τὸν ὁποῖον διαδραματίζονται εἰς τὰς νευρώσεις αἱ σεξουαλικαὶ ὁρμαὶ καὶ τὸ ἀσυνείδητον. Ἡ ψυχανάλυσις δὲν εἶχε ποτὲ τὴν ἀξίωσιν νὰ ἐκφέρῃ πλήρη θεωρίαν τῆς ψυχικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐν γένει. Ἐξήτει μόνον νὰ χρησιμοποιῶνται τὰ ἀποκινηθέντα ὑπ' αὐτῆς ὕλικά πρὸς συμπλήρωσιν καὶ διόρθωσιν τῶν κατ' ἄλλους τρόπους καὶ δι' ἄλλων μέσων ἐπιτευχθέντων δεδομένων.

Ἡ θεωρία τοῦ Ἄντλερ προχωρεῖ πολὺ πέραν τοῦ σκοποῦ τούτου, ἀφοῦ ἔχει τὴν ἀπαίτησιν νὰ μᾶς προμηθεύσῃ μὲ τὴν ἐξήγησιν τῶν νευρωτικῶν καὶ ψυχωικῶν ἀσθενειῶν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὴν ἐξήγησιν τῆς συμπεριφορᾶς καὶ τοῦ χαρακτῆρός του. Τολμῶ νὰ εἶπω μάλιστα ὅτι ἡ θεωρία τοῦ Ἄντλερ εἶναι κάθε ἄλλο παρὰ μία θεωρία τῶν νευρώσεων, ἂν καὶ, λόγῳ τῆς προελευσεώς της, προβάλλει πάντοτε αὐτὰς σκοπίμως εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἶχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσω τὸν δόκτωρα Ἀντλερ, οὐδέποτε δὲ ἠρνήθην νὰ τὸν ἀναγνωρίσω ὡς προικισμένον μὲ πολλὰ χαρίσματα, ἔχοντα ὁμῶς τὸ πνεῦμα ἐστραμμένον πρὸς τὴν ἀφηρημένην λογίκευσιν. Διὰ νὰ δώσω μίαν ἰδέαν τῶν δῆθεν «καταδιώξεων», τῶν ὁποίων ἔγινεν, ὡς διατείνεται, θῦμα ἐκ μέρους μου, θὰ ὑπενθυμίσω ὅτι, κατόπιν τῆς ἰδρύσεως τῆς Διεθνούς Ἐνώσεως, τοῦ εἶχα ἀναθέσει τὴν διεύθυνσιν τῆς ομάδος τῆς Βιέννης. Ὑποκύπτων μόνον εἰς τὰς ἐπιμόνους ἐπεμβάσεις ὅλων τῶν μελῶν τῆς Ἐνώσεως, εἶχα λάβει τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀναλάβω τὴν προεδρείαν τῶν ἐπιστημονικῶν συνεδριάσεων. Ἀντιληφθεὶς ὅτι ὁ Ἀντλερ ἦτο ἐλάχιστα ἱκανὸς νὰ χειρισθῆ καὶ νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰ ὑπὸ τοῦ ἀσυνειδήτου παρασχεθέντα ὕλικά, ἐπαρηγόρουν τὸν ἑαυτὸν μου λέγων ὅτι θὰ κατώρθωνε τοῦλάχιστον νὰ ἀνακαλύψῃ τὰς ὑπαρχούσας σχέσεις μεταξὺ τῆς ψυχαναλύσεως, ἀφ' ἑνός, καὶ τῆς ψυχολογίας καὶ τῶν βιολογικῶν βάσεων τῶν ἐνατίκτων, ἀφ' ἑτέρου, καὶ ἡ προσδοκία μου αὕτη ἦτο δικαιολογημένη ἔν τινι μέτρῳ ἀπὸ τὰς πολυτίμους μελέτας του περὶ τῆς ὀργανικῆς κατωτερότητος. Πράγματι, ἔκαμνε κάτι παρεμφερές, ἀλλὰ τὸ ἔκαμνε κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε θὰ ἔλεγέ τις, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἰδίου, ὅτι ἀπέβλεπε πρὸ παντός εἰς τὸ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι, ἡ ψυχανάλυσις εἶχεν ἄδικον ἐπὶ ὅλων τῶν σημείων καὶ ὅτι μόνον ἡ ἀφέλειά της ἀπέναντι τῶν ἀφηγήσεων τῶν νευρωτικῶν τὴν ἔφερε νὰ ἀποδώσῃ τοιαύτην σημασίαν εἰς τὰς σεξουαλιστικὰς ὁμάδας. Δύναμαι ἐξ ἴσου νὰ ἀποκαλύψω τὰ προσωπικὰ ἐλατήρια τῆς σιάσεώς του, δεδομένου ὅτι ἐφρόντισε νὰ τὰ ἀνακοινώσῃ ὁ ἴδιος εἰς ὄρισμένα μέλη τῆς ομάδος τῆς Βιέννης. «Νομίζετε ὅτι μοῦ εἶναι εὐάρεστον νὰ φντοξωῶ ὅλην τὴν ζωὴν μου εἰς τὴν σιάν σας ; » Δὲν θεωρῶ καθόλου ἀξιοκατάκριτον, ἕνας νέος νὰ ὁμολογήσῃ ἀπροκαλύπτως τὴν φιλοδοξίαν του, τὴν ὁποίαν ἠδύνατό τις νὰ διαβλέπη ἀπὸ τὰ ἔργα του. Ἐν τούτοις, ὅσον φιλόδοξος καὶ ἂν δικαιούται τις νὰ εἶναι, ὀφείλει νὰ μὴ γίνῃ ὅτι οἱ Ἄγγλοι μὲ τὸ λεπτὸ κοινωνικὸν τίκτων, ὀνομάζουσι unfair.

Δυστυχῶς ὁ "Αντλερ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποφύγῃ μίαν τοιαύτην στάσιν ἀπέναντί μου, τῆς ὁποίας ἡ ἀπόδειξις μᾶς παρέχεται ἀπὸ τὰς ἀναριθμήτους μικροκακίας ποὺ ἀφθονοῦν εἰς τὰ ἔργα του καὶ ἀπὸ τὰς περὶ τὴν πρωτε- ραιότητα δυσαναλόγους ἀπαιτήσεις του. Καὶ μᾶς ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ τὸν ἀκούσωμεν ἀπ' εὐθείας, εἰς τὰς συνεδριά- σεις τῆς ψυχαναλυτικῆς ἐταιρίας τῆς Βιέννης, νὰ διεκδι- κήσῃ τὴν πρωτεραιότητα τῆς ἀντιλήψεως περὶ τῆς «ἐνό- τητος τῶν νευρώσεων», καὶ τῆς «δυναμικῆς» ἀντιλήψεως περὶ αὐτῶν. Μεγάλῃ ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς μου, διότι ἐπί- στευα πάντοτε ὅτι εἶχα ἀνακαλύψει καὶ διατυπώσει αὐ- τὰς τὰς ἀρχὰς προτοῦ γνωρίσω τὸν "Αντλερ.

"Ἡ ἀκόρεστος δίψα τοῦ "Αντλερ διὰ μίαν θέσιν ὑπὸ τὸν ἥλιον εἶχεν, ἄλλως τε, μίαν συνέπειαν ποὺ ὠφέλησε τὴν ψυχανάλυσιν. "Όταν αἱ ἐπιστημονικαὶ μᾶς διαφωνίαι κα- τέστησαν ἀγεφύρωτοι, προσεκάλεσα τὸν "Αντλερ νὰ πα- ραιτηθῇ τῆς συντάξεως τοῦ Zentralblatt, καρηγήθη ἐπί- σης καὶ τῆς Διεθνοῦς Ἐνώσεως καὶ ἴδρυσεν νέαν ἐταιρίαν τὴν ὁποίαν ὠνόμασε πρῶτον «Ἐταιρίαν διὰ τὴν ἐλευθέ- ραν ψυχανάλυσιν». Τί ἐσήμαινε τοῦτο λοιπόν; Ὁ κόσμος τοῦ δρόμου, ξένος πρὸς τὴν ψυχανάλυσιν, εἶναι τόσον ἀνί- κανος νὰ ἀντιληφθῇ τὰς διαφορὰς ποὺ ὑπάρχουν μεταξὺ δύο ψυχαναλυτῶν ὅσον ἡμεῖς οἱ Εὐρωπαῖοι νὰ διακρίνω- μεν τὰ ἰδιαίτερα ἀτομικὰ χαρακτηριστικὰ δύο κινεζικῶν φυσιογνωμιῶν. Ἡ «ἐλευθέρα» ψυχανάλυσις παρέμεινε λοι- πὸν εἰς τὴν σκιὰν τῆς «ὀρθοδόξου» ψυχαναλύσεως, τῆς «ἐπισήμου» δηλαδή, καὶ ἐθεωρήθη ὡς παράρτημα αὐτῆς. Ἄλλ' ἰδοὺ ὅτι ὁ "Αντλερ, προχωρῶν ἀκόμη κατὰ ἓνα ἄλλο βῆμα, διὰ τὸ ὁποῖον τοῦ εἴμεθα εὐγγνώμονες, διέκοψε καὶ τοὺς τελευταίους δεσμοὺς μετὰ τὴν ψυχανάλυσιν καὶ χωρίζει ἀπ' αὐτὴν τὴν δοξασίαν του περὶ «ἀτομικῆς ψυχολογίας».

Βεβαίως, ὑπάρχει χώρος δι' ὅλον τὸν κόσμον ἐπὶ τοῦ πλανήτου μας, καὶ ἐπιτρέπεται εἰς ἕκαστον, ὅστις αἰσθάνε- ται ἑαυτὸν ἱκανὸν νὰ κινήται ἐπ' αὐτοῦ ἐλευθέρως, ἀλλ' ὅταν καταστῇ ἀδύνατον δύο ἄτομα νὰ συνεχουῦνται καὶ νὰ ὑποφέρουν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, δὲν ἔμπορουν νὰ συγ-

κατοικήσουν ὑπὸ τὴν ἴδιαν στέγην. Ἡ «ἀτομικὴ ψυχολογία» τοῦ "Αντλερ ἀποτελεῖ σήμερον μίαν ἐκ τῶν πολυαριθμῶν ψυχολογικῶν προσανατολισμῶν ἀντιθέτων πρὸς τὴν ψυχανάλυσιν καὶ δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ ἐνδιαφερωθῶμεν ποσῶς εἰς τὴν ἀνάπτυξίν της.

Η ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΙΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑ

Ἡ θεωρία τοῦ "Αντλερ ὑπῆρξεν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἕνα «σύστημα», πρᾶγμα τὸ ὅποῖον ἡ ψυχανάλυσις ἀπέφυγε πάντοτε ἐπιμελῶς. Συγχρόνως μᾶς προσφέρει ἐξαιρετικὸν παράδειγμα τῆς λεγομένης «δευτερευούσης ἐπεξεργασίας», τῆς ἐπεξεργασίας ἐκείνης τὴν ὅποιαν ἡ ἐν ἐργηγόρσει σιέψις ἐκτελεῖ ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ ὄνειρου παρεχομένων ὕλικῶν. Εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ "Αντλερ, τὴν θέσιν τῶν ὕλικῶν τοῦ ὄνειρου ἔλαβαν ὕλικά προερχόμενα ἀπὸ τὰς ψυχαναλυτικὰς μελέτας, ἅτινα διελήφθησαν κυρίως ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ Ἐγῶ, κατετάχθησαν εἰς τὰς ἐμφύτους κατηγορίας τοῦ Ἐγῶ, μετεφράσθησαν καὶ ἐχρησιμοποιοῦντο συμφώνως πρὸς τὰς κατηγορίας αὐτάς, καὶ τέλος κατενοήθησαν κακῶς. Ὡς ἐκ τούτου, ἡ θεωρία τοῦ "Αντλερ χαρακτηρίζεται περισσότερον ἀπ' ὅ,τι ἀναιρεῖ παρ' ὅσον ἀπ' ὅ,τι δοξάζει, συνίσταται δὲ ἐκ τριῶν στοιχείων, ἀνομοιογενοῦς ἀξίας, ἧτοι, ἐκ καλῶν συμβολῶν εἰς τὴν ψυχολογίαν τοῦ Ἐγῶ, ἐκ περιττῶν, ἐν ἀνάγκῃ ὁμῶς οὐχὶ ἀπορριπτῶν, μεταφράσεων τῶν ψυχαναλυτικῶν γεγονότων εἰς νέαν διάλεκτον, καὶ τέλος ἐκ παραμορφώσεων καὶ αὐθαιρέτων ἐρμηνειῶν τῶν γεγονότων αὐτῶν, ὅταν δὲν συμφωνοῦν μὲ τὰς προϋποθέσεις τοῦ Ἐγῶ. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον στοιχεῖον, ἡ ψυχανάλυσις δὲν ἐσκέφθη ποτὲ νὰ τὸ παραγνωρίσῃ, ἀν καὶ δὲν τὸ ἐθεώρησεν ἄξιον ἰδιαιτέρας προσοχῆς. Ἐνδιέφερε περισσότερον τὴν ψυχανάλυσιν νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι ὄλαι αἱ ἐπιδιώξεις τοῦ Ἐγῶ ἐμφοροῦνται ἀπὸ libido. Ἡ θεωρία τοῦ "Αντλερ, ἀντιθέτως, ἐπιμένει περισσότερον ἐπὶ τῶν ἐγωϊστικῶν στοιχείων τῶν ἐμφύτων εἰς τὰς ἀπροδισιακὰς ἐφόδους, μίᾳ ἀποψις ἡ ὅποια θὰ ἦτο γόνιμος ἐὰν ὁ "Αντλερ δὲν τὴν ἐχρησιμοποίει

ἀνά πᾶσαν στιγμήν διὰ τὴν παρερμηγεύσῃ τὴν libido ὡς ἀσήμαντον στοιχείον πρὸ τῆς παντοδυναμοῦ ὁρμῆς ἐπικρατήσεως τοῦ Ἐγῶ.

Εἰς τὸ προκείμενον, ὃ Ἄντλερ συμπεριφέρεται ἀπαράττακτα ὅπως συμπεριφέρονται οἱ ἀσθενεῖς μας καὶ ἐν γένει ἡ συνειδητὴ μας σκέψις, δηλαδή, προσφεύγει εἰς τὸν ὀρθολογισμόν, ὅπως τὸ λέγει ὁ Τζόνς, ἐπὶ σκοπῶ ἀποκρύψεως τοῦ ἀσυνειδήτου ἐλατηρίου. Ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀπόψεως ὃ Ἄντλερ εἶναι συνεπὴς μέχρι τοιοῦτου σημείου ὥστε δὲν διατάζει νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι τὸ κυριώτερον ἐλατήριο τῆς σεξουαλικῆς συμπεριφορᾶς εἶνε ἡ πρόθεσις τοῦ ἀνδρὸς ὅπως ἐπιβληθῇ εἰς τὴν γυναῖκα ὡς κύριος, ἄνωθεν. Ἄγνοῶ ἐὰν ἐτόλμησε νὰ ἐκφράσῃ αὐτὰς τὰς ἀνοησίας εἰς τὰ βιβλία του.

Ἡ ψυχανάλυσις ἀνεγνώρισεν ἐνωρὶς ὅτι πᾶν νευρωτικὸν σύμπτωμα ὑφίσταται μόνον βοηθοῦντος ψυχικοῦ τινοσυμβιβασμοῦ. Ὡς ἐκ τούτου, τὸ σύμπτωμα ὀφείλει νὰ ἱκανοποιήσῃ κατὰ ἓνα οἰονδήποτε τρόπον τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Ἐγῶ, τοῦ καταβασανιζομένου ἀπὸ τὰς ἀπωθηθείσας τάσεις του, νὰ παρουσιάσῃ ἓνα πλεονέκτημα, νὰ προσφέρῃ μίαν δυνατότητα ἀποτελεσματικῆς χρησιμοποίησεως, ἀνευ δὲ τούτων θὰ ἐδοκίμαζε τὴν τύχην τῆς ἀπωθηθείσης πρωταρχικῆς ὁρμῆς. Ὁ ὅρος «ἐκωφελὴς ἀσθένεια» ἐκφράζει καλῶς αὐτὴν τὴν κατάστασιν. Ἐπὶ πλέον, δικαιούμεθα νὰ κάμωμεν μίαν διάκρισιν μεταξὺ τοῦ πρωτεύοντος, οὕτως εἰπεῖν, κέρδους, τὸ ὁποῖον ἀποκτᾷ ὁ ἀσθενὴς κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ συμπτώματος, καὶ ἐνὸς «δευτερεύοντος» κέρδους, προκύπτοντος ἐκ τοῦ ὅτι τὸ σύμπτωμα, ἂν θυσλήσῃ νὰ ἐπιβληθῇ, ἀναγκάζεται νὰ συνδυασθῇ μετ' ἄλλας προθέσεις τοῦ Ἐγῶ, νὰ στηριχθῇ ἐπ' αὐτῶν.

Ὅτι ἡ μείωσις ἢ ἡ ἐξαφάνισις τοῦ κέρδους, ἐπερχομένη λόγῳ μιᾶς πραγματικῆς μεταβολῆς, ἀποτελεῖ ἓνα ἐκ τῶν μηχανισμῶν, διὰ τῶν ὁποίων θεραπεύεται ὁ ἀσθενὴς ἀπὸ τὸ σύμπτωμά του, τοῦτο ἐπίσης εἶναι διαπίστωσις ἀπὸ μακροῦ ἤδη κτῆμα τῆς ψυχανάλυσεως. Ἡ θεωρία ὅμως τοῦ Ἄντλερ ὑπογραμμίζει ὅλως ἰδιαιτέρως τὰς λεπτομε-

ρειας αυτας ευκολους εις την διαπιστωσιν και τον προσδιορισμόν, παραβλέπων, δι εις αναριθμήτους περιπτώσεις, τὸ Ἐγὼ, τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ποιεῖται, ἀρεσκομένον, λόγῳ τῆς παρεχομένης ὠφελείας, εἰς τὸ σύμπτωμα, συχνάκις τὰ μάλλα ἀνεπιθύμητον, τὸ ὁποῖον ἐπεβλήθη εἰς αὐτό, ὅπως ὅταν ἀποδέχεται τὸ ἄγχος ὡς μέσον ἀσφαλείας. Τὸ Ἐγὼ παίζει εἰς αὐτὰς τὰς περιπτώσεις τὸν ἴδιον γελοῖον ρόλον τὸν ὁποῖον διαδραματίζει ὁ παλιάτσος τοῦ ἱπποδρομίου, ὁ ὁποῖος, διὰ τῶν χειρονομιῶν του, προσπαθεῖ νὰ πείσῃ τὸ ἀκροατήριον ὅτι ὄλαι αἱ ἐπερχόμεναι εἰς τὸν στῖβον μεταβολαὶ εἶνε ἀποτελέσματα τῆς θελήσεώς του καὶ τῶν διαταγῶν του. Ἄλλ' ὡς γνωστὸν δὲν κατορθώνει νὰ πείσῃ παρὰ τὸ παιδικὸν μέρος τοῦ ἀκροατηρίου.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ δευτερον συστατικὸν στοιχεῖον τῆς θεωρίας τοῦ Ἄντλερ, ἡ ψυχανάλυσις τὸ νιοθετεῖ ὡς κτῆμά της. Δὲν πρόκειται, πράγματι, παρὰ περὶ ψυχαναλυτικῶν δεδομένων, τὰ ὁποῖα, ἐπὶ δεκαετίαν κοινῆς ἐργασίας, ὁ Ἄντλερ εἶχαν ἀρυσθῆ ἐκ πηγῶν προσιτῶν εἰς ὄλον τὸν κόσμον καὶ τὰ ὁποῖα θὰ ἤθελε νὰ ἐπιβάλλῃ ὡς προσωπικὰς του ἀνακαλύψεις, δι' ἀπλῆς ἀλλαγῆς ὀρολογίας. Εἶμαι διατεθειμένος νὰ παραδεχθῶ, ὅτι ὁ ὕρος «ἐγγύησις» εἶναι καλύτερος τοῦ ὅρου «μέσον ἀσφαλείας», τὸν ὁποῖον ἐχρησιμοποιοῦν ἐγὼ ὁ ἴδιος, ἀλλὰ δὲν βλέπω πῶς ἡ ἀντικατάστασις ἐνὸς ὅρου δι' ἄλλου συνεπάγεται μίαν ἀλλαγὴν ἐννοίας. Ἐπίσης, οἱ ἰσχυρισμοὶ τοῦ Ἄντλερ περιέχουν πλῆθος πραγμάτων, ἀπὸ μακροῦ ἤδη γνωστῶν, ἐὰν ἀπλῶς εἰς τὴν θέσιν τῶν λέξεων «fictif» (πλασματικὸν) καὶ «fiction» (πλάσμα), μὲ τὸ σχετικὸν ρῆμα εἰς τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν «fingieren» (πλάθω διὰ τῆς φαντασίας), ἐπανετίθεντο οἱ παλαιότερας χρήσεως ὅροι, οἱ σχετιζόμενοι μὲ «φαντασίαν». Ἡ ψυχανάλυσις θὰ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιμείνῃ ἐπὶ τῆς ταυτότητος τῶν ὅρων τούτων, καὶ ἐν ἡ ἀκόμη περιπτώσει ἠγνοοῦμεν τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Ἄντλερ ἠντλησε, ἐπὶ πολλὰ ἔτη, εἰς τὰ ὕλικὰ τῆς ψυχανάλυσεως καὶ μετέσχε τῆς κοινῆς ἐργασίας.

Διὰ τοῦ τρίτου συστατικοῦ στοιχείου αὐτῆς, διὰ τῶν

νέων ἐρμηνειῶν καὶ παραμορφώσεων τῶν δυσαρέσιτων ψυχαναλυτικῶν γεγονότων, ἡ θεωρία τοῦ "Αντλερ, ὡς «ἀτομικὴ ψυχολογία», χωρίζεται ὀριστικῶς ἀπὸ τὴν ψυχανάλυσιν. Ἡ ἰδέα ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐρείδεται τὸ σύστημα τοῦ "Αντλερ εἶναι ὅτι, ἡ τάσις τοῦ ἀτόμου πρὸς ἐπικράτησιν, ἡ «θέλησις» του νὰ ἐπιβάλλεται, ἐκδηλοῦνται ἐπιτακτικῶς ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς «ἀνδρικῆς διαμαρτυρίας», εἰς τὴν συμπεριφορὰν αὐτοῦ ἐν τῇ ζωῇ, εἰς τὸν χαρακτήρα καὶ εἰς τὰς νευρώσεις. Ὅμως, ἡ ἐν λόγῳ «διαμαρτυρία», εἰς τὴν ὁποίαν ὁ "Αντλερ ἀποδίδει ρόλον κυριωτέρου κινήτρου, δὲν εἶναι κατὰ βάθος τίποτε ἄλλο παρὰ αἱ ἀπωθηθεῖσαι ὀρμαὶ τὰς ὁποίας ὁ "Αντλερ ἀποσπᾷ ἀπὸ τὸν ψυχολογικὸν μηχανισμόν, σεξουαλίζων αὐτάς, τοῦθ' ὅπερ δὲν συμφωνεῖ μὲ τὸν ἰσχυρισμόν του ὅτι δῆθεν, ἡ σεξουαλικότης δὲν ἔχει τὸν ρόλον τὸν ὁποῖον ἀποδίδει εἰς αὐτὴν ἡ ψυχανάλυσις ἐν τῇ ψυχικῇ ζωῇ.

Ἡ ἀνδρική διαμαρτυρία ὑψίσταται ἀσφαλῶς, ἀλλὰ διὰ νὰ τὴν θεωρήσῃ τις κυριώτερον κίνητρον τοῦ ψυχικοῦ γίνεσθαι, σημαίνει ὅτι μεταχειρίζεται τὴν παρατήρησιν ὡς ἀπλήν σανίδα ἄλλου, τὴν ὁποίαν ἐγκαταλείπει διὰ νὰ ἀρθῇ ὑψηλότερον. Ἄς λάβωμεν, ἐπὶ παραδείγματι, μίαν ἐκ τῶν κυριωτέρων μορφῶν τῆς παιδικῆς ἐπιθυμίας, ἐκείνην ἡ ὁποία προκύπτει ὅταν τὰ παιδιά παρατηροῦν σεξουαλικὰς πράξεις μεταξὺ ἐνηλίκων. Ἡ ἀνάλυσις ἀτόμων, τὰ ὁποῖα εὐρέθησαν ἀργότερον εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ζητήσουν τὴν ἰατρικὴν μαρ βοήθειαν, ἀποκαλύπτει ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ρηθείσης παρατηρήσεως, δύο ἐπιθυμίαι εἶχον κυριευθῆ τοῦ παιδίου : ἡ ἐπιθυμία (ἂν κρούεται περὶ ἀγοριοῦ) νὰ εὐρεθῇ εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀνδρὸς διαδραματίζον τὸν ἴδιον ἐνεργητικὸν ρόλον, ἅμα δὲ καὶ ἡ ἀντίθετος ἐπιθυμία νὰ ταυτισθῇ μὲ τὴν γυναῖκα εἰς τὸν παθητικὸν ρόλον τῆς. Αἱ δύο αὗται ἐπιθυμίαι ἐξαντλοῦν τὰς δυνατοτάτας ἡδονῆς τῆς συγκεκριμένης αὐτῆς καταστάσεως. Μόνον ἡ πρώτη ἐπιθυμία δύναται νὰ θεωρηθῇ μετέχουσα ἀνδρικῆς ποιότητος, ὑποτιθεμένου ὅτι ὁ ὄρος οὗτος ἔχει ἐν γένει ποιάν τινα ἔννοιαν. Ἡ δευτέρα, τῆς ὁποίας ἡ τύχη δὲν

ἐνδιαφέρει τὸν Ἄντλερ ἢ ἀγνοεῖται παρ' αὐτοῦ, εἶναι ἐν-
 τούτοις ἢ περισσότερον συντελεστικὴ εἰς τὴν μέλλουσαν
 νεύρωσιν. Ὁ Ἄντλερ ἐγκλείει τὸ Ἐγὼ εἰς ἓνα ἐγωϊσμόν
 τόσον ἀτίθασον, τὸν ρίπτει εἰς μίαν ἀπομόνωσιν τόσον ζη-
 λότυπον, ὥστε νομίζει ὅτι δικαιούται νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν
 μόνον τὰς ὁδοὺς αἱ ὁποῖαι τὸν ἐνδιαφέρουν καὶ τὰς ὁποίας
 μόνον ἀγαγνωρίζει. Ὡς ἐκ τούτου, ἡ νεύρωσις, ἐν τῇ
 ὁποίᾳ αἱ ὁδοὶ ἀντιτίθενται εἰς τὸ Ἐγὼ, ἀφίνονται πέραν
 τοῦ ὁρίζοντος τοῦ Ἄντλερ.

Ἄλλ' ἐκεῖ ὅπου ὁ Ἄντλερ ἀπομακρύνεται σοβαρώτατα
 ἀπὸ τὴν ὑπὸ τῆς παρατηρήσεως ἀποκαλυφθεῖσαν πραγμα-
 τικότητα καὶ προκαλεῖ μεγίστην σύγχυσιν ἰδεῶν, εἶναι ὅταν
 ἀπολειφᾶται, συμφώνως πρὸς ἓνα τῶν βασικῶν κανόνων
 τῆς ψυχανάλυσεως, νὰ ἀρύεται τὴν οὐσίαν τῆς θεωρίας
 τοῦ ἀπὸ τὴν ψυχικὴν ζωὴν τοῦ παιδίου. Συγχέει, ἐπὶ τῇ
 εὐκαιρίᾳ ταύτῃ, κατὰ τὸν πλέον περίπλοκον καὶ ἀσυγχώρη-
 τον τρόπον τὴν βιολογικὴν, κοινωνικὴν καὶ ψυχολογι-
 κὴν ἔννοιαν τῶν λέξεων «ἀρσενικός» καὶ «θηλυκός». Δὲν
 ἐπιτρέκεται νὰ παραδεχθῶμεν, καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἐπικαλού-
 μεθα τὰ ἀντίθετα ἀποτελέσματα τῆς παρατηρήσεως, ὅτι τὸ
 παιδί, ἄρρεν ἢ θῆλυ, βασιζει ὅλην τὴν περὶ τῆς ζωῆς ἀν-
 τίληψίν του ἐπὶ τῆς ὑποτιμήσεως τῆς γυναικὸς καὶ υἰοθε-
 τεῖ ὡς κατευθυντήριον γραμμὴν τοῦ τὴν ἐπιθυμίαν: «Θέλω
 νὰ γίνω ἄνδρας ὑπὸ τὴν πλήρη σημασίαν τῆς λέξεως».

Εἰς τὴν ἀρχὴν τὸ παιδί δὲν ἔχει τὴν παραμικροτέραν
 ἰδέαν τῶν γεννητικῶν διαφορῶν. Εἶνε μᾶλλον πεπεισμέ-
 νον ὅτι τὰ δύο φύλα ἔχουν τὸ ἴδιον γεννητικὸν ὄργανον
 (ἀνδρικόν). Αἱ πρῶται περὶ τῶν σεξουαλικῶν σχέσεων σκέ-
 ψεις τοῦ δὲν ἀναφέρονται ποσῶς εἰς τὰς γεννητικὰς διαφο-
 ρὰς καὶ ἡἰδέα τῆς κοινωνικῆς μειονεκτικότητος τῆς γυναικὸς
 τοῦ εἶναι ἀπολύτως ξένη. Πολυάριθμοι εἶναι αἱ νευρωτικαὶ
 γυναῖκες, εἰς τὰς νευρώσεις τῶν ὁποίων ἡ ἐπιθυμία «νὰ
 γίνω ἄνδρας» δὲν παίζει κανένα ρόλον. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ
 τὴν «ἀνδρικὴν διαμαρτυρίαν», δὲν εἶναι δύσκολον νὰ εὗρω-
 μεν τὴν καταγωγὴν της εἰς τὰς ἀνωμαλίας, εἰς τὰς ὁποίας
 ὑπόκειται ὁ πρωτογενὴς ναρκισισμὸς ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς

ἀπειλῆς τοῦ εὐνουχισμοῦ, ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν πρώτων ἐμποδίων ποῦ κωλύουν τὴν σεξουαλικὴν ἱκανοποίησιν.

"Ὅλαι αἱ συζητήσεις περὶ τῆς ψυχογονίας τῶν νευρώσεων θὰ λάβουν τέλος, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν αὐται θὰ ἀνάγωνται εἰς τὸ πεδίον τῶν παιδικῶν νευρώσεων. Ἄρκει νὰ κάμῃ τις εὐσυνείδητον καὶ λεπτομερῆ ἀνάλυσιν μιᾶς οἰασθῆποτε νευρώσεως τῆς νωπῆς παιδικῆς ἡλικίας διὰ νὰ ἴδῃ διασκορπιζόμενα ὅλα τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν αἰτιολογίαν τῶν νευρώσεων σφάλματα καὶ ὅλας τὰς ἀμφιβολίας τὰς ἀφορώσας τὸν ρόλον τῶν σεξουαλικῶν ὁρμῶν. Ἄλλως τε, ὁ ἴδιος ὁ "Ἄντλερ ἠναγκάσθη εἰς τὴν κριτικὴν τοῦ ἔργου τοῦ Ἰούγγ «Ρῆξις τῆς παιδικῆς ψυχῆς», νὰ ὑπαινιχθῆ, ὅτι τὰ ὕλικά τῆς περιπτώσεως αὐτῆς «εἶναι κάλλιστα δυνατὸν νὰ ἔχουν παραλάβει ἀπὸ τὸν πατέρα» τὸν συνολικὸν χαρακτήρα τῶν.

Δὲν θὰ ἐπιμείνω ἐπίσης πολὺ ἐπὶ τῆς βιολογικῆς πλευρᾶς τῆς θεωρίας τοῦ "Ἄντλερ καὶ δὲν θὰ ζητήσω νὰ ἐξετάσω ἂν εἶναι ἡ ἀντικειμενικὴ ὁργανικὴ μειονεκτικότης ἢ τὸ ὑποκειμενικὸν συναίσθημα αὐτῆς τῆς μειονεκτικότητος (ἀδύνατον νὰ ἀποφανθῆ τις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου) ποῦ ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τοῦ συστήματος τοῦ "Ἄντλερ. Ἄς εἴπωμεν μόνον ὅτι, κατὰ τὴν ἄποψιν τοῦ "Ἄντλερ, ἡ νεύρωσις ἐμφανίζεται μόνον ὡς δευτερεύουσα συνέπεια γενικῆς ἐκφυλίσεως, ἐνῶ ἐκ τῆς παρατηρήσεως διεπιστώσαμεν ὅτι ὑπάρχει ἀναρίθμητον πλῆθος ἀνθρώπων ἰσχυμῶν, δυσμόρφων, στραβοκομμένων, συρόντων βαθυτάτην φυσιολογικὴν ἀθλιότητα, οἱ ὅποιοι ἐν τούτοις οὐδὲ κἄν φαντάζονται τὴν νεύρωσιν ὡς ἀνίδρασιν ἐναντίον τῶν ἐλαττωμάτων καὶ ἀσχημιῶν τῶν. Ἀφίνω ἐπίσης κατὰ μέρος τὸ ἐνδιαφέρον τέχνασμα τοῦ "Ἄντλερ, ποῦ ταυτίζει τὸ συναίσθημα μειονεκτικότητος μὲ τὸ συναίσθημα παιδισμοῦ. Τὸ τέχνασμα τοῦτο μᾶς ἀποδεικνύει ὑπὸ ποίαν περιπέτειαν ὁ παράγων «παιδισμός», ὁ ὅποιος παίζει ἕνα τόσοσ σημαντικὸν ρόλον εἰς τὴν ἀνάλυσιν, ἐπανεμφανίζεται εἰς τὴν ἀτομικὴν ψυχολογίαν. Περισσότερον ὁμοῦ θὰ σταματήσω ἐπὶ ὄρισμέ-

νων άλλων σημείων, διά να αποδείξω πῶς αἱ ψυχολογικαὶ κατακτήσεις τῆς ψυχναλύσεως ἐξητιμίσθησαν παρὰ τοῦ "Αντλερ.

Εἰς τὸ ἔργον «Ἡ νευρική κράσις», παριστᾷ τὸ ἀσυνείδητον ὡς ἓνα ψυχολογικὸν παράδοξον, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχον μὲ τὸ σύνολον τοῦ συστήματος. Βραδύτερον ἐδήλωσεν, συνεπῆς μὲ τὸν ἑαυτὸν του, ὅτι ὀλίγον τὸν ἐνδιέφερε νὰ μάθῃ ἂν μία παράστασις εἶναι συνειδητὴ ἢ ἀσυνείδητος. "Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπώθησιν, δὲν ἠννόησε τίποτε περὶ αὐτοῦ. Λογοδοτῶν (κατὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1911) καὶ κατὰ μίαν ἀνακοίνωσιν γενομένην εἰς τὴν Ἑταιρίαν τῆς Βιέννης λέγει τὰ ἑξῆς: «Εἰς μίαν περίπτωσιν, ὁ συγγραφεὺς δεικνύει ὅτι ὁ ἀσθενὴς οὔτε ἀπώθησε τὴν libido, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξήγησε πάντοτε νὰ προφυλαχθῆ, οὔτε κ.τ.λ. . . ».

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΑΠΩΘΗΣΙΣ

'Ὀλίγον βραδύτερον, κατὰ τὴν διάρκειαν μᾶς συζητήσεως εἰς Βιέννην, παρουσίασε τὴν ἑξῆς ἐπιχειρηματολογία: «Ἐὰν ἐρωτᾷτε πόθεν προέρχεται ἡ ἀπώθησις, σᾶς ἀπαντοῦν ὅτι εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ πολιτισμοῦ. Καὶ ἂν ἐρωτᾷτε πόθεν προέρχεται ὁ πολιτισμὸς, σᾶς ἀπαντοῦν ὅτι εἶναι προῖον τῆς ἀπωθήσεως. "Ὅπως βλέπετε, παῖζουν μὲ τὰ λόγια».

Χρησιμοποιῶν εἰς τὸ δῆλημα αὐτὸ ἔστω καὶ ἐλάχιστον μέρος τῆς εὐφυΐας μὲ τὴν ὁποίαν ὑπερημύνθη τῆς «νευρικής κράσεως», ὁ "Αντλερ θὰ εἶχεν ἀσφαλῶς εὔρει τὸν τρόπον νὰ τὸ λύσῃ. Θὰ εἶχεν ἀντιληφθῆ ὅτι, ἀφ' ἐνός, ὁ πολιτισμὸς ἐρεΐδεται ἐπὶ τῶν ἀπωθήσεων τῶν συντελεσθεῶν κατὰ τὰς παρελθούσας γενεάς, καὶ ὅτι, ἀφ' ἑτέρου, ἐκάστη νέα γενεὰ ἐκβαρύνεται μὲ τὴν διατήρησιν καὶ διαφύλαξιν τοῦ πολιτισμοῦ τούτου, σεβομένη τὰς αὐτὰς ἀπωθήσεις. Γνωρίζω τὴν περίπτωσιν ἐνός παιδίου, τὸ ὁποῖον ἐνόμαζεν ὅτι τὸ περιέπαιζαν, καὶ ἐφώναζεν, ἐπειδὴ ὅταν ἐρωτοῦσε: «πόθεν προέρχονται τὰ αὐγά;»: τοῦ ἀπῆντων: «ἀπὸ τὰ ὀρνίθια», καὶ ὅταν ἐρωτοῦσε: «πόθεν προέρχονται τὰ ὀρνί-

θια», τοῦ ἀπῆντων· «ἀπό τὰ αἰγά». Καί ἐν τούτοις δὲν τὸ περιέπαιζαν, διότι δὲν τοῦ ἔλεγον παρὰ τὴν ἀπόλυτον ἀλήθειαν.

“Οχι ὀλιγώτερον ἀσήμαντα καὶ κενὰ εἶναι ὅσα ἔγραψεν ὁ “Αντλερ περὶ τοῦ ὄνειρου, τοῦ Schibboleth τούτου τῆς ψυχανάλυσεως. Εἰς τὴν ἀρχὴν ἐθεώρει τὸ ὄνειρον ὡς ἀντικατάστασιν τῆς γυναικείας γραμμῆς ὑπὸ τῆς ἀνδρικήσ, τοῦθ’ ὅπερ κατὰ τὸ βάθος δὲν σημαίνει τίποτε ἄλλο παρὰ ἀπλὴν μετάφρασιν τῶν λέξεων «ἀνδρική διαμαρτυρία» τῆς θεωρίας ποῦ χαρακτηρίζει τὸ ὄνειρον, λέγων ὅτι τοῦτο ἀποτελεῖ μίαν πραγματοποίησιν ἐπιθυμιῶν. Ἀργότερον ἀνεγνώρισεν ὅτι ἐκεῖνο ποῦ ἀποτελεῖ τὴν οὐσίαν τοῦ ὄνειρου, εἶνε τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐπιτυχάνει εἰς τὸ ὄνειρον ἀσυνειδήτως πᾶν ὅ,τι τοῦ ἀρνεῖται ἐν καταστάσει ἐγρηγόρευσεσ. Ὁ “Αντλερ ἀκόμη συγχύζει τὸ ὄνειρον καὶ τὰς λανθανούσας ἰδέας τοῦ ὄνειρου, καὶ ἐπὶ τῆς συγχύσεως αὐτῆς βασιλεται ἡ θεωρία του περὶ τῆς «προγραμματικῆς τάσεως». Ἀκολουθῶν αὐτὸν ὁ Μέντερ ἐπῆρε τὸν ἴδιον δρόμον. Ὅστις παραδέχεται τὴν σύγχυσιν ταύτην κλείνει οἰκειοθελῶς τὰ μάτια πρὸ τοῦ γεγονότος ὅτι πᾶσα ἐρμηνεία ὄνειρου, τὸ ὁποῖον δὲν παρουσιάζει γενικῶς τίποτε τὸ εὐνόητον, ἐὰν περιορισθῶμεν εἰς τὸ ἐκδηλον περιεχόμενόν του, βασιλεται ἀκριβῶς ἐπὶ τῶν ἰδίων κανόνων καὶ ἀρχῶν, τῶν ὁποίων ἀμφισβητοῦν τὴν ἀξίαν καὶ τὰ ἀποτελέσματα. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀντίστασιν, τὸ μόνον τὸ ὁποῖον εὗρισκει ὁ “Αντλερ γὰ εἶπη εἶναι τὸ ὅτι χρησιμεύει εἰς τὸν ἀσθενῆ γὰ ἀντιδρᾷ ἐναντίον τοῦ ἱατροῦ. Ἀναμφιβόλως, τί ἄλλο σημαίνει αὐτὸ παρὰ ὅτι ἡ ἀντίστασις χρησιμεύει διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἀντιστάσεως. Τὸ ζήτημα εἶναι ὅμως γὰ μάθωμεν πόθεν προέρχεται ἡ ἀντίστασις καὶ πῶς συμβαίνει ὥστε αἱ ἐκδηλώσεσις αὐτῆς γὰ ἐρχονται πάντοτε εἰς εὐθετον χρόνον ἵνα χρησιμεύσουν εἰς τὸν ἀσθενῆ; Αὐτὰ τὰ ζητήματα ὁ “Αντλερ τὰ παραβλέπει, ὡς μὴ ἔχοντα κανένα ἐνδιαφέρον διὰ τὸ Ἐγώ. Δὲν ἀσχολεῖται ἐπίσης μὲ τοὺς λεπτομερειακοὺς μηχανισμοὺς τῶν φαινομένων καὶ τῶν συμπτωμάτων, τῶν αἰτίων

τὰ ὁποῖα προκαλοῦν τὴν ποικίλιαν τῶν ἀσθενῶν καὶ τῶν νοσηρῶν ἐκδηλώσεων· ὀλίγον τὸν ἐνδιαφέρουν καὶ οἱ ἐν λόγῳ μηχανισμοὶ καὶ τὰ ἐν λόγῳ αἷτια, ἀρκεῖ οἱ μὲν καὶ τὰ δέ, οἷασθῆποτε φύσεως καὶ ἂν εἶναι, νὰ χρησιμεύουν διὰ νὰ δημιουργήσουν τὴν ἀνδρικήν διαμαρτυρίαν, τὴν δύναμιν τῆς ἐπιβολῆς καὶ εἰς ἄλλους τὴν ἔξαρσιν τῆς προσωπικότητος. Τὸ σύστημα εἶναι συμπληρωμένον εἰς ὅλα τὰ μέρη του, ἐστοίχισε εἰς τὸν συγγραφέα τεραστίαν ἐργασίαν ἐπανερμηνεύσεως δεδομένων καὶ διαπιστώσεων παλαιῶν, ἀλλὰ δὲν περιέχει οὐδὲ μίαν νέαν παρατήρησιν. Πιστεύω νὰ ἔχω δεῖξει, ὅτι δὲν ἔχει τίποτε τὸ κοινὸν μὲ τὴν ψυχανάλυσιν.

Ἡ ἀντίληψις περὶ τῆς ζωῆς, ὅπως αὕτη διμυροφώνεται εἰς τὸ σύστημα τοῦ "Ἀντλερ, βασιζέται καθ' ὅλοκληρίαν ἐπὶ τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ κυριάρχου, ἂν ὄχι ἀποκλειστικῶς, ῥόλου τὸν ὁποῖον παίζουν τὰ ἐπιθετικὰ ἔνστικτα. Δὲν χορηγεῖ καμμίαν θέσιν εἰς τὸν ἔρωτα. Εἶναι ἄκρως ἐκκλητικὸν πῶς μία τόσον ἀποθαρουντικὴ κοσμοθεωρία ἔτυχε καλῆς ὑποδοχῆς, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν ὅτι, λυγίζουσα ὑπὸ τὸ βάρος τῶν σεξουαλικῶν τῆς ἀναγκῶν, ἢ ἀνθρωπότης εἶναι ἐτοίμη νὰ παραδεχθῆ ὅ,τιδήποτε, ἀρκεῖ νὰ ἀντικατοπτρισθῆ πρὸ αὐτῆς ἢ πρόβλεψις μιᾶς «ἡττης τῆς σεξουαλικότητος».

Η ΑΙΡΕΣΙΣ ΤΟΥ ΙΟΥΓΓ

Ἡ ἀποσκήρτησις τοῦ "Ἀντλερ ἔλαβε χώραν πρὸ τοῦ συνεδρίου τοῦ Βαϊμάρης, τὸ 1911. Ὅλιγον μετὰ τὴν χρονολογίαν αὐτὴν ἐξεδηλώθη ἡ ἐξ' Ἑλβετίας αἴρεσις. Καί, ὅπερ περιεργότερον, αἱ πρῶται ἐνδείξεις ὑπῆρξαν ὀρισμένοι ὑπαινιγμοὶ τοῦ Ρίκλιν εἰς ἄρθρα ἐκλαϊκευτικῶς δημοσιευθέντα εἰς Ἑλβετίαν, ὑπαινιγμοὶ, χάρις εἰς τοὺς ὁποίους οἱ ἀμύητοι ἔμαθον πρὸ τῶν εἰδικῶν ὅτι ἡ ψυχανάλυσις εἶχε κατορθώσει νὰ ἀπαλλαγῆ ἀπὸ ὀρισμένης θλιβερᾶς κλάνας, αἱ ὁποῖαι τὴν εἶχαν δυσφημήσει.

Εἰς μίαν ἐπιστολὴν τὴν ὁποίαν μοῦ ἀπέστειλεν ἐξ Ἀμερικῆς, τὸ 1912, ὁ Ἰούγγ ἐκολακεύετο ὅτι εἶχεν ἐπι-

τύχει, δι' ὠρισμένων τροποποιήσεων, ἐπενεχθεισῶν εἰς τὴν ψυχανάλυσιν, νὰ κατανικήσῃ τὴν ἀντίστασιν τὴν ὁποίαν συνήντα ἡ ἐπιστήμη αὕτη ἐκ μέρους ἰκανοῦ ἀριθμοῦ προσώπων, αἴτια, ἕως τότε, τὴν ἀπέκρουον ἀσυζητητέ. Τοῦ ἀπῆντησα οὖν, δὲν ἔβλεπα εἰς αὐτὸ τὸ κατόρθωμα κανένα τίτλον δόξης, καὶ οὖν, ὅσον περισσοτέρας ἀληθείας θὰ ἐθυσίαζε ἐκ τῶν τόσων ἐπιπόνως ἀποκτηθεισῶν ὑπὸ τῆς ψυχανάλυσεως, τόσον περισσότερον θὰ καθίστα αὐτὴν εὐπρόσδεκτον εἰς τὴν δημοσίαν γνώμην.

Καὶ εἰς τί συνίστατο ἡ τροποποίησις, διὰ τὴν ὁποίαν ὑπερηφανεύοντο οἱ Ἑλβετοί; Αὕτη ἔτεινε ἀκριβῶς εἰς τὸ νὰ μειώσῃ θεωρητικῶς τὴν ἀξίαν καὶ τὴν σπουδαιότητα τοῦ σεξουαλικοῦ παράγοντος. Ὁμολογῶ οὖν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς εἶδα εἰς τὴν «πρόοδον» αὐτὴν μίαν ὑπερβολικὴν καὶ ἐπικίνδυνον ὑποχώρησιν εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐπικαιρότητος.

Αἱ δύο αἰρετικαὶ αὗται ὀπισθοδρομικαὶ κινήσεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸν παραλληλισμὸν πρόκειται νῶν καθορίσω, ὁμοιάζουν καὶ κατὰ τοῦτο, ὅτι διὰ νὰ ἀποκτήσουν τὴν εὐνοίαν τοῦ κοινοῦ, προβάλλουν ὠρισμένα ἐπιχειρήματα ἀνωτέρας φύσεως, προσποιούμενοι οὖν ἀντιμετωπίζον τὰ πράγματα *sub specie aeternitatis*. Οὕτω, ὁ Ἄντλερ διακηρύττει τὴν σχετικότητα πάσης γνώσεως καὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀτόμου νὰ μεταπλάθῃ δίκην καλλιτέχνου τὰ ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης προσφερόμενα ὑλικά. Ὁ Ἰοῦγγ ἐπιμένει ἐπὶ τοῦ ἱστορικοῦ δικαιώματος τῆς νεότητος νὰ ἀποτινάξῃ τὰς ἀλύσιτους, τὰς ὁποίας θέλει νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς αὐτὴν τὸ τυραννικὸν γῆρας ἀκίνητοποιηθὲν εἰς τὰς ἀσθητὰς ἀντιλήψεις τῆς ἀρτηριοσκληρώσεως.

Τὰ ἐπιχειρήματα αὐτὰ καθιστοῦν ἀναγκαίας μερικὰς ἀντιροήσεις.

Ἡ σχετικότης τῆς γνώσεως εἶναι μία ἀπαίτησις, τὴν ὁποίαν δύναται τις νὰ ἀντιτάξῃ εἰς οἵανδήποτε ἐπιστήμην, διὰ τὸν ἴδιον, ὡς καὶ εἰς τὴν ψυχανάλυσιν, λόγον. Εἶνε προῖδον ὠρισμένων ἀντιδραστικῶν ρευμάτων τῆς ἐποχῆς μας, ἐχθρικῶς διακειμένων πρὸς τὴν ἐπιστήμην,

καὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι προβάλλουν αὐτὴν θέλουν νὰ λάβουν μίαν στάσιν ὑπεροχῆς ἀνάμοστον εἰς ἡμᾶς. Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν δύναται νὰ προσβλέψῃ τὴν ὀριστικὴν ἐτυμηγορίαν τὴν ὅποیان ἡ ἀνθρωπότης θὰ ἐκφέρῃ ἐπὶ τῶν θεωρητικῶν μας προσπαθειῶν. Γνωρίζομεν περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἡ ἀρνητικὴ στάσις τριῶν γενεῶν ἀπέναντι ὀρισμένων ἀληθειῶν ἀπεκηρύχθη ἀπὸ τὴν ἐπομένην τετάρτην γενεάν, ἣτις καὶ ὑπεκλίθη πρὸ τῶν ἰδίων ἀληθειῶν. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, καθῆκον ἐκάστου εἶναι, ἀφοῦ ἀκούσῃ μὲ ὄλην του τὴν προσοχὴν τόσον τὴν ἰδικὴν του κριτικὴν φωνήν, ὅσον καὶ τὴν τῶν ἀνταγῶν του, νὰ ὑποστηρίξῃ μὲ ὄλας του τὰς δυνάμεις τὰς ἐπὶ τῆς τείρας στηριζόμενας πεποιθήσεις του. Ὀφείλομεν νὰ ἀρκουώμεν εἰς τὸ νὰ εἴμεθα ἐν τάξει μὲ τὴν συνείδησίν μας καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀναλάβωμεν τὸν ρόλον κριτοῦ, ὃ ὅποιος διαφυλάσσεται ἀναγκαίως διὰ τὸ πολὺ ἀπώτερον μέλλον. Δὲν ὑπάρχει τίποτε ἐπικινδυνωδέστερον ἀπὸ τοῦ νὰ θέλῃ τις νὰ εἰσαγγῇ τὴν προσωπικὴν αὐθαιρεσίαν εἰς τὰ ἐπιστημονικὰ πράγματα. Εἰς αὐτὸ τὸ αὐθαίρετον ὑπακούει ἀκριβῶς ὅστις ἀμφισβητεῖ τὴν ἐπιστημονικὴν ἀξίαν τῆς ψυχαναλύσεως, ἀξίαν τὴν ὅποیان, ἄλλως τε, τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα καθορίζουν ἐντὸς ὀρισμένων ὁρίων. Ὅστις ἐκτιμᾷ τὴν ἐπιστημονικὴν σκέψιν, θὰ ζητήσῃ μᾶλλον τοὺς τρόπους καὶ τὰς μεθόδους, διὰ τῶν ὁποίων δύναται νὰ μειώσῃ εἰς τὸ ἐλάχιστον τὴν ἐπέμβασιν τῆς καλλιτεχνικῆς καὶ προσωπικῆς αὐθαιρεσίας ἐκεῖ ὅπου ὁ παράγων αὐτὸς παίζει ἓνα ὑπερβολικὸν ρόλον. Ἐξ ἄλλου, δὲν πρέπει νὰ ἀποκρίθωμεν ὅτι χάνομεν τὸν καιρὸν μας καταναλίσκοντες τὴν ἐνέργειάν μας εἰς ἀπολογητικὴν προσπάθειαν. Ὁ ἴδιος ὁ "Αὐτλερ δὲν παίρνει εἰς τὰ σοβαρὰ τὰ ἐπιχειρήματά του. Προορίζονται μόνον διὰ νὰ θίξουν τὸν ἀντίπαλον, ἀλλὰ σέβονται τὰς ἰδικὰς του θεωρίας. Δὲν ἠμπόδισαν τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ "Αὐτλερ νὰ τὸν ἐορτάσουν ὡς Μεσσίαν, τοῦ ὁποίου ἡ ἐμφάνισις ἀπὸ τῶσους καὶ τῶσους αἰῶνας εἶχεν ἀναγγελθῆ εἰς τὴν ἀνυπόμονον

άνθρωπότητα. "Ένας Μεσσίας, όμως, είναι κάθε άλλο παρά σχετικός.

Τὸ κυριώτερον ἐπιχείρημα τοῦ 'Ιουγγ, ad captandam benevolentiam, στηρίζεται ἐπὶ τῆς αἰσιοδόξου προϋποθέσεως ὅτι, ἡ πρόοδος τῆς ἀνθρωπότητος, τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς ἐπιστήμης, ἠκολούθησε πάντοτε μίαν ἴσην γραμμὴν καὶ ἀδιάκοπον. Ὡς ἂν νὰ μὴν ὑπῆρχον ποτὲ ἐπίγονοι, ὥσάν νὰ μὴ συνέβησαν ποτὲ ἐπαναστάσεις, καταλήξασαι εἰς ἀντίδρασιν καὶ ἀποκατάστασιν παλαιῶν καθεστώτων, ὥσάν νὰ μὴν ἐγνώρισεν ἡ ἱστορία γενεὰς αἱ ὁποῖαι, δι' ὀπισθοδρομικῆς κινήσεως, ἐγκατέλειψαν τὰς κατακτήσεις τῶν προηγουμένων γενεῶν.

Πλησιάζων περισσότερο πρὸς τὸ πλῆθος, ἐγκαταλείπων ὠρισμένας ἀληθείας, δυσαρέστους διὰ τὸ κοινόν, διορθῶνων τὴν ψυχανάλυσιν ὑπὸ τὸ ὡς ἄνω ρηθὲν πνεῦμα, ὁ 'Ιουγγ μᾶς δίδει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἠθέλησε νὰ κάμῃ κάθε ἄλλο παρά μίαν χειρονομίαν νεανικὴν καὶ ἀπελευθερωτικὴν. Καὶ διὰ νὰ ἡξεύρωμεν ἂν μία χειρονομία εἶναι νεανικὴ, λαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν ὄχι τὴν ἡλικίαν τοῦ δράστου, ἀλλὰ τὸν χαρακτῆρα τῆς πράξεως.

'Απὸ τὰς δύο κινήσεις αἱ ὁποῖαι μᾶς ἐνδιαφέρουν ἐνταῦθα, ἡ τοῦ "Αντλερ εἶναι ἀναμφιβόλως ἡ πλέον σημαντικὴ. Ἐσφαλμένη εἰς τὴν ρίζαν τῆς, διακρίνεται ἐντούτοις διὰ τῆς λογικῆς οἰκοδομῆς καὶ τῆς συνεκτικότητός τῆς. Στηρίζεται καὶ αὐτὴ ἐπὶ μᾶς θεωρίας τῶν ἐνστικτων. Ἡ ὑπὸ τοῦ 'Ιουγγ εἰσαχθεῖσα τροποποίησις, ἀντιθέτως, διέκοψε τοὺς δεσμοὺς οἱ ὁποῖοι ὑπάρχουσι μεταξὺ τῶν φαινομένων καὶ τῆς ζωῆς τῶν ἐνστικτων. Ἄλλως τε, ὡς ἡδη ἐτονίσθη ὑπὸ τῶν κριτικῶν του, ('Αμπραχάμ, Φερέντση, Τζόνς) εἶναι τόσον συγκεχυμένη, σκοτεινὴ, περιπλεγμένη, ὥστε εἶναι δύσκολον νὰ καθορίσῃ τις τὴν στάσιν του ἀπέναντι αὐτῆς. Ἀπὸ οἰανδήποτε πλευρᾶν καὶ ἂν ἐξετάζετε αὐτήν, νὰ εἰσθε βέβαιος ὅτι εἰς τὸ τέλος θὰ σᾶς εἰπουν ὅτι κακῶς τὴν ἐνοήσατε, καὶ ἀπορεῖ τις τί πρέπει νὰ κάμῃ, πῶς πρέπει νὰ ἐνεργήσῃ διὰ νὰ τὴν ἐνοήσῃ καταλλήλως καὶ ὀρθῶς. Αὐτὴ ἡ ἴδια παρουσιαζε-

ται ὑπὸ κολλαπλᾶς καὶ ποικίλλας ὄψεις, ὅτε μὲν «ὡς λεπτοτάτη διαφορά ἢ ὅποια δὲν ἀξίζει τὸν θόρυβον ὃ ὅποιος γίνεται περὶ αὐτήν» (Ἰουγγ), ὅτε δὲ ὡς νέον Εὐαγγέλιον, ποῦ ἔρχεται νὰ ἐγκαινιάσῃ νέαν ἐποχὴν εἰς τὴν ψυχανάλυσιν, ἴσως καὶ ὡς μία νέα ἀντίληψις τοῦ κόσμου ἀπολύτως νέα διὰ τὴν ὑπόλοιπον ἀνθρωπότητα.

Πρὸ τῶν ἀντιφάσεων τῶν παρατηρουμένων μεταξὺ ὀρισμένων ἐκδηλώσεων, δημοσίων τε καὶ ἰδιωτικῶν, τοῦ Ἰουγγ, δικαιούται τις νὰ διερωτηθῇ τί πρέπει νὰ καταλογισθῇ, εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, εἰς τὴν σύγχυσιν ποῦ βασιλεύει εἰς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τούτου τοῦ Ἰουγγ καὶ εἰς τὰ πνεύματα τῶν θιασωτῶν του, καὶ τί εἰς τὴν ἔλλειψιν τῆς ἐπιστημονικῆς ἐντιμότητος. Εἴμεθα ἐντούτοις ὑποχρεωμένοι νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι οἱ ὀπαδοὶ τῆς νέας διδασκαλίας εὗρισκονται εἰς δύσκολον θέσιν. Καταπολεμοῦν σήμερον ὅ,τι εἶχον προασπίσει εἰς τὸ παρελθόν, καὶ τὸ καταπολεμοῦν ὄχι διότι νέαι παρατηρήσεις ἀπεκάλυψαν εἰς αὐτοὺς νέα γεγονότα, ἀλλὰ διότι διὰ νέων μεθερμηνεύσεων βλέπουν τὰ πράγματα ὑπὸ μορφὴν ἐντελῶς διαφορετικὴν ἀπὸ τὴν πρώτην. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον δὲν σπεύδουν νὰ διακόψουν τὰς σχέσεις μὲ τὴν ψυχανάλυσιν τῆς ὁποίας ὑπῆρξαν πάντοτε, καὶ ἐν γνώσει ὄλων, ἀντιπρόσωποι, ἀλλὰ προτιμοῦν νὰ ἀναγγελοῦν ὅτι ἐτροποποίησαν τὴν ψυχανάλυσιν.

Κατὰ τὸ συνέδριον τοῦ Μονάχου, ἠναγκάσθη νὰ διαλύσω τὴν ἐν λόγῳ παρεξήγησιν, δηλῶν ὅτι δὲν θεωρῶ ποσῶς τὰς ὑπὸ τῶν Ἑλβετῶν ἐπενεχθείσας καινοτομίας ὡς λογικὴν συνέπειαν τῆς ψυχαναλύσεως, τῆς ὁποίας εἶμαι ὁ δημιουργός.

Ὁρισμένοι κριτικοί, ἐντελῶς ξένοι πρὸς τὴν ψυχανάλυσιν (ὁ Φουρτιμέλερ, ἐπὶ παραδείγματι) εἶχον ἤδη ἀναγνωρίσει τὴν πραγματικὴν θέσιν τοῦ ζητήματος, καὶ ὁ Ἄμπραχαμ εἶχεν ἤδη τονίσει, δικαίως, ὅτι ὁ Ἰουγγ ἐπρόκειτο νὰ ἀποχωρήσῃ ὀριστικῶς ἀπὸ τὴν ψυχανάλυσιν. Εἶμαι βεβαίως διατεθειμένος νὰ ἀναγνωρίσω εἰς τὸν καθένα τὸ δικαίωμα νὰ λέγῃ καὶ νὰ γράφῃ ὅ,τι νομίζει καλόν, ἀλ-

λά ὄχι ἄλλας ιδέας νὰ πρεσβεύη καὶ ἄλλας νὰ ἐκθέτῃ.
 Ὅπως αἱ ἔρευναι τοῦ Ἄντλερ ἔφεραν εἰς τὴν ψυχανά-
 λυσιν κάτι νέον, δηλ. τὰ στοιχεῖα μιᾶς ἀτομικῆς ψυχολογίας,
 μὲ τὴν ἀξίαν νὰ ἐξαγοράσῃ διὰ τῆς συνεισφορᾶς του τὸ
 δικαίωμα νὰ ἀπορρίψῃ ὅλας τὰς βασικὰς θεωρίας τῆς ψυ-
 χαναλύσεως, οὕτως, ὁ Ἰούγγ καὶ οἱ ὀπαδοὶ του ἔλαβον ἐξ
 ἴσου ὡς ἀφετηρίαν τῆς πάλης των ἐναντίον τῆς ψυχανα-
 λύσεως μίαν νέαν ἀπόκτησιν, μὲ τὴν ὁποίαν, ὡς ἰσχυρί-
 ζονται, ἐπλούτισαν αὐτήν. Παρακολούθησαν τὴν ἐξέλιξιν
 διὰ τῆς ὁποίας τὰ περιεχόμενα τῶν σεξουαλικῶν παραστά-
 σεων, τῶν ἐκπηγαζουσῶν ἀπὸ τὸ οἰκογενειακὸν σύμπλεγ-
 μα καὶ τὰς αἰμομικτικὰς τάσεις, χρησιμοποιοῦνται διὰ νὰ
 ἐκφράζωνται τὰ ἀνώτερα ἠθικὰ καὶ θρησκευτικὰ συμφέ-
 ροντα τοῦ ἀνθρώπου: δηλ. μετουσιώσεις τῶν ἐρωτικῶν
 τάσεων εἰς τάσεις αἱ ὁποῖαι δὲν δύνανται νὰ χαρακτηρισθοῦν
 ὡς «ἐρωτικαί».

Ἡ ἐξήγησις αὐτῆς τῆς μετουσιώσεως ἦτο ἡ συνει-
 σφορὰ τοῦ Ἰούγγ καὶ τῶν ὀπαδῶν του. Ἐνημονίζετο κάλ-
 λιστα μὲ τὰς προϋποθέσεις τῆς ψυχαναλύσεως καὶ συνεπι-
 βάζετο προφανῶς μὲ τὴν ἀντίληψιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ
 νεύρωσις εἶναι μία ἀναδρομικὴ διάλυσις αὐτῆς τῆς μετου-
 σιώσεως, καθὼς καὶ ἄλλων τοιούτων.

Ἄλλὰ, φεῦ! ὁ κόσμος θὰ ξεγεῖροστο καὶ δὲν θὰ ἀπέ-
 κρυπτε τὴν ἀγανάκτησίν του ἐναντίον αὐτῆς τῆς σεξουαλι-
 κοποιήσεως τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς θρησκείας!

Διὰ μίαν φορὰν ἔστω, ρέπω πρὸς τὸν «τελεολογικόν»
 τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι καὶ παραδέχομαι ὅτι οἱ πρωτεργά-
 ται τῆς ἀνακαλύψεως, περὶ τῆς ὁποίας ὠμλήσαμεν, δὲν
 ἦσαν τοιούτου ἀναστήματος ὥστε νὰ ἀντιμετωπίσουν μίαν
 ἐκρηξίν γενικῆς ἀγανάκτῆσεως. Εἶναι ἐπίσης δυνατόν νὰ
 ἔχη ἀρχίσει νὰ ἀποσοβῆται ἡ ἀγανάκτησις αὐτὴ ἀπ' αὐτοὺς
 τοὺς ἰδίους. Τὰ θεολογικὰ προηγούμενα τῶν Ἑλβετῶν
 ἐπηρέασαν τὴν στάσιν των ἀπέναντι τῆς ψυχαναλύσεως
 εἰς τὸ ἴδιον μέτρον εἰς τὸ ὁποῖον καὶ τὰ σοσιαλιστικὰ προ-
 ηγούμενα τοῦ Ἄντλερ ἔπαιξαν ρόλον εἰς τὴν διαμόρφω-
 σιν τῆς ἀτομικῆς του ψυχολογίας. Ἐνθυμοῦμαι, ἀκουσίως,

τὸ περίφημον διήγημα εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Μάρκ Τουαὶν ἔμ-
λειε περὶ τῶν περιπετειῶν τοῦ ὄρολογίου του καὶ τὴν ἐκ-
φρασιν ἀπορίας τοῦ τέλους: «And he used to wonder
what became of all the unsuccessful thinkers, and
gunsmiths, and shoemakers, and blacksmiths; but
nobody could ever tell him».

Θὰ προσφύγω εἰς μίαν παραμοίωσιν. Ἄς ὑποθέσω-
μεν ὅτι ἔχομεν νὰ κάμωμεν μὲ ἓνα νεόπλουτον, ὁ ὁποῖος
ὑπερηφανεύεται ὅτι κατάγεται ἀπὸ μίαν ἀρχαίαν εὐγενῆ
οἰκογένειαν, ξένην ὁμῶς πρὸς τὴν κοινωνίαν εἰς τὴν ὁποίαν
ζῆ ὁ ἴδιος. Καὶ ἰδοὺ ὅτι ἔρχονται καὶ τοῦ ἀποδεικνύουν
ὅτι οἱ γονεῖς του κατοικοῦν ἐκεῖ πλησίον καὶ εἶναι
ἄνθρωποι ταπεινῆς οικονομικῆς θέσεως. Δὲν τοῦ ἀπομέ-
νει τότε παρὰ ἓνας τρόπος ὑπεκφυγῆς, καὶ τὸν μεταχειρί-
ζεται. Μὴ δυνάμενος νὰ ἀπαρνηθῆ τοὺς γονεῖς του, ἰ-
σχυρίζεται ὅτι, αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἶναι τέως εὐγενεῖς, καὶ
προμηθεύεται ἀπὸ κάποιον φιλόφρονα δημόσιον ὑπάλλη-
λον πιστοποιητικόν, βεβαιοῦν τὴν εὐγένειάν των.

Κατὰ τὴν γνώμην μου, οἱ Ἑλβετοὶ ἐνήργησαν κατὰ
τὸν ἴδιον τρόπον. Ἡ ἠθικὴ καὶ ἡ θρησκεία εἶναι ἀπὸ κα-
ταγωγὴν κάτι «ἀνώτερον» καὶ δὲν πρέπει νὰ σεξουαλικο-
ποιηθοῦν. Πολὺ καλὰ. Ἄλλ' ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος δὲν δύνανται
αὐτοὶ νὰ ἀρνηθοῦν τὸ γεγονός ὅτι αἱ ἀναφερόμεναι εἰς
τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν θρησκείαν παραστάσεις ἀπορρέουν
ἀπὸ τὸ οἰκογενειακὸν καὶ τὸ αἰμομικτικὸν σύμπλεγ-
μα. Πῶς λοιπὸν νὰ συμβιάσουν τὴν ἀπαίτησιν περὶ
μὴ σεξουαλικοποιήσεως τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς θρη-
σκείας μὲ τὸ ρηθὲν γεγονός; Ἀπλούστατα. Διισχυρίζον-
ται ὅτι τὰ συμπλέγματα δὲν σημαίνουν ἀρχῆθεν ὅτι θὰ
ἠδύνατό τις νὰ πιστεύσῃ ἐρμηνεύων αὐτὰ αὐτολεξεί, ἀλ-
λὰ μίαν «ἀναγωγικὴν» (Γερμανιστί: anagogisch, κατὰ τὴν
ὄρολογίαν τοῦ Ζίλμπερερ) ἔννοιαν ἣ ὁποία καθιστᾷ δυνα-
τὴν τὴν προσαρμογὴν αὐτῶν (τῶν συμπλεγμάτων) εἰς τὰς
ἀφαιρέσεις τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς θρησκείας.

Ἴσως νὰ μοῦ φέρουν τὴν ἀντίρρῃσιν ὅτι κακῶς ἠν-
νόησα τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν πρόθεσιν τῆς νεο-ζυριχικῆς

θεωρίας, ἀλλὰ ἔχω τὴν υποχρέωσιν νὰ λάβω προκαταβολικῶς προφυλακτικὰ μέτρα, ἵνα μὴν ἀποδώσουν εἰς ἐμὲ τὰ—ἀντίθετα πρὸς τὰς ἀπόψεις μου—συμπεράσματα, ἅτινα προκύπτουν ἀπὸ τὰς δημοσιεύσεις τῆς ἑλβετικῆς σχολῆς. Δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω διαφοροτρόπως τὸ σύνολον τῶν ἀναθεωρήσεων τοῦ 'Ιουγγ, οὔτε νὰ συλλάβω μίαν ἐνιαίαν παράστασιν περὶ αὐτῶν. Ἡ ἐπιθυμία του νὰ ξεκαθαρίσῃ ὅ,τι ἀποκρουστικὸν ὑπάρχει εἰς τὰ οἰκογενειακὰ συμπλέγματα, ἵνα μὴ τὸ ἐπανεύρῃ εἰς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν ἠθικὴν, ὑπηγόρευσε εἰς τὸν 'Ιουγγ ὅλας τὰς τροποποιήσεις, τὰς ὁποίας ἐπέφερεν εἰς τὴν ψυχανάλυσιν. Ἡ σεξουαλικὴ libido ἀντικαταστάθη ὑπὸ μιᾶς ἀφηρημένης ἐννοίας ἢ ὁποία παραμένει μυστηριώδης καὶ δυσνόητος, ἴσως διὰ τοὺς σοφοὺς, ὅσον καὶ διὰ τοὺς ἀπλοϊκοὺς. Εἰς τὸ οἰδιπόδειον σύμπλεγμα ἐδόθη μία «συμβολικὴ» σημασία ὅπου ἡ μήτηρ συμβολίζει τὸ ἀπραγματοποιήτον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ παραιτήται ὁ ἄνθρωπος, πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ πολιτισμοῦ, ἐνῶ ὁ πατήρ, ὅστις εἰς τὸν μῦθον τοῦ Οἰδίποδος πίπτει θῦμα φόνου, ἀντιπροσωπεύει τὸν «ἔσωτερικόν» κατέρα, ἀπὸ τὸν ὁποῖον τὸ άτομον ὀφείλει νὰ ἀπελευθερωθῇ διὰ τὴν ἀποκτίσιν ἀνεξαρτησίας καὶ ἐλευθερίας. Ἀναμφιβόλως, καὶ ἄλλα περιεχόμενα τῶν σεξουαλικῶν παραστάσεων θὰ ὑποστοῦν σὺν τῷ χρόνῳ ἀναλόγους μεθερμηνεύσεις. Τῷ ὄντι, εἰς τὴν θέσιν τῆς ρῆξεως μεταξὺ τῶν ἐναντίον τοῦ 'Εγὼ τεταγμένων ἐρωτικῶν τάσεων καὶ τῆς τάσεως πρὸς ἐπικράτησιν τῆς ἐμφύτου τοῦ 'Εγὼ, ἐμφανίζεται (εἰς τὴν ἑλβετικὴν σχολὴν) ἡ ρῆξις μεταξὺ τῆς «ζωτικῆς ἀποστολῆς» καὶ τῆς «ψυχικῆς ὀκνηρίας». Ἡ συνείδησις ἐνοχῆς, τὴν ὁποίαν διαπιστοῦμεν παρὰ τοῖς νευρωτικοῖς, ἐρμηνεύεται ἀπλῶς ὡς ἡ ἀσυνείδητος ἐπίτληξις, τὴν ὁποίαν ὁ νευρωτικὸς ἀπευθύνει εἰς τὸν ἑαυτὸν του, διότι δὲν ἐκπληροῖ τὴν ζωτικὴν ἀποστολήν. Καὶ οὕτως ὠκοδομήθη εἰς ἕνα νέον ἠθικο-θρησκευτικὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον, ὅπως τὸ ἀντλερικόν, ἠναγκάσθη, ἵνα ἀποκτῇ συνσκευτικότητα καὶ περιεχόμενον, νὰ ἐρμηνεύσῃ ὑπὸ νέαν ἐννοίαν, νὰ παραμορφώσῃ ἢ νὰ ἐκβιάσῃ τὰ πραγματικὰ

δεδομένα τῆς ψυχανάλυσεως. Εἰς τὴν πραγματικότητα, οἱ Ἑλβετοὶ ἀνταλήφθησαν, ἀπὸ τὴν χωροφάνειαν τοῦ παγκοσμίου γίνεσθαι, μόνον τὸ ὑπὸ τοῦ πολιτισμοῦ ἐξυμνούμενον μέρος, ἐνῶ ἐκώφευσαν πρὸ τῆς μελωδίας τῶν ἐνστικτικῶν, παρ' ὅλην τὴν πρωτόγονον ἔντασίν των.

Ἴνα ἐξασφαλισθῇ ἡ διατήρησις τοῦ συστήματος τούτου, ἐδέησε νὰ ἐγκαταλειφθῇ πλήρως ἡ παρατήρησις καὶ ἡ τεχνικὴ τῆς ψυχανάλυσεως. Εὐκαιρίας δοθείσης, ἐλάβανον τὴν ἐλευθερίαν, ἐν ὀνόματι τῆς μεγάλης ἰδέας, νὰ περιπαίξουν τὴν ἐπιστημονικὴν λογικὴν. Οὕτω, ἐπὶ παραδείγματι, ὁ Ἰούγγ, ἀδυνατῶν νὰ εὕρῃ τὸ οἰδιπόδειον σύμπλεγμα ἑπαρκῶς «προσδιοριστικόν» διὰ τὴν αἰτιολογίαν τῶν νευρώσεων, ἀποδίδει τὴν προσδιοριστικότητα αὐτὴν εἰς τὴν ὀκνηρίαν, δηλαδὴ εἰς τὴν γενικωτέραν ἰδιότητα τῶν ἐμφύχων καὶ ἀψύχων σωμάτων.

Κατὰ τὴν ἑλβετικὴν σχολήν, τὸ «οἰδιπόδειον σύμπλεγμα» ἀντιπροσωπεύει ἀπλῶς ἓνα κριτήριον, ποὺ ἐπιτρέπει εἰς τὸ ἄτομον νὰ σχηματίσῃ μίαν ἰδέαν τῶν δυνάμεών του, χωρὶς τὸ ἴδιον τὸ σύμπλεγμα νὰ εἶναι μία δύναμις, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς «ψυχικῆς ὀκνηρίας».

Ναὶ μὲν ἡ ἀτομικὴ ἐξερεύνησις ἀπεκάλυψε καὶ θὰ ἀποκαλύψῃ πάντοτε ὅτι τὰ σεξουαλικὰ συμπλέγματα, ὑπὸ τὴν ἀρχικὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως, εἶναι πάντοτε ζωτανὰ καὶ ἐν ἐνεργείᾳ ἐν τῷ ἀτόμῳ. Οἱ Ἑλβετοὶ ὅμως δὲν στενοχωροῦνται δι' αὐτό: ἐγκαταλείπουν τὴν ἀτομικὴν ἐξερεύνησιν καὶ προσπαθοῦν νὰ ἐξαγάγουν συμπεράσματα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν αποτελεσμάτων τῆς ἐθνικῆς ἐξερευνήσεως. Ἀνατρέχοντες μέχρι τῆς πρώτης παιδικῆς ἡλικίας τοῦ ἀνθρώπου, ὑπῆρχεν ὅλως ἰδιαιτέρως ὁ κίνδυνος νὰ εὕρεθον πρὸ τῆς ἀσυγκαλύπτου καὶ πραγματικῆς σημασίας τῶν συμπλεγμάτων, ἅτινα ἤθελον νὰ μεθερμηνεύσουν. Πρὸς πρόληψιν τοῦ κινδύνου τούτου, ἡ νέα ἑλβετικὴ σχολὴ υἱοθέτησε ὡς θεραπευτικὸν κανόνα νὰ σταματᾷ ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον εἰς τὸ παρελθόν, καὶ σπεύδουσα νὰ ἐπανέρχεται εἰς τὴν παρούσαν ρῆξιν, εἰς τὴν ὁποίαν, δόξα σοι ὁ θεός, ἐξαφανίζεται ἀπὸ τὴν

μέση πᾶν ὅ,τι εἶναι τυχαῖον καὶ προσωπικόν, διὰ νὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν εἰς τὸ εἰδικόν καὶ οὐσιαστικόν στοιχείον: τὴν μὴ ἐκπληρώσιν τῆς ζωικῆς ἀποστολῆς.

Καὶ ὁμως, εἴχομεν ἀκούσει ὅτι ἡ παροῦσα ρῆξις τοῦ νευρωτικοῦ καθίστατο εὐληπτος καὶ εὐλντος μόνον ὅταν συνεδέετο μὲ τὴν παραφνημένην ἱστορίαν τοῦ ἀσθενοῦς, δι' ἀναδρομῆς, κατ' ἀντίστροφον κατεύθυνσιν τῆς ὁδοῦ τὴν ὁποίαν ἠκολούθησεν ἡ libido μέχρις ὅτου κατέληξεν εἰς τὴν ἀσθενείαν.

ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοιούτων τάσεων, ἡ νεο-ζυριχικὴ θεραπευτικὴ σχολὴ ἔλαβε ἓνα προσανατολισμόν, τὸν ὁποῖον δύναμαι νὰ περιγράψω ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δεδομένων ἑνὸς ἀσθενοῦς, ὃ ὁποῖος εἶχε δοκιμάσει τὰ ἀποτελέσματα ἐπ' αὐτοῦ. «Αὐτὴν τὴν φορὰν, λέγει ὁ ἀσθενής, δὲν λαμβάνεται ποσῶς ὑπ' ὄψιν τὸ παρελθόν· καὶ ἡ μεταβίβασις. Ὅσακις ἐνόμιζα ὅτι εἶχα συλλάβει αὐτήν, μοῦ ἐδήλουν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ καθαροῦ συμβόλου τῆς libido. Αἱ ἠθικαὶ συμφοραί· ἦσαν πολὺ ὄραται, καὶ συνεμορφούμενη πρὸς αὐτὰς ἀστηρῶς, χωρὶς ὁμως νὰ κάμω ποτὲ ἓνα βῆμα πρὸς τὰ ἔμπροσ. Τοῦτο ἦτο περισσότερον δυσάρεστον εἰς ἐμὲ παρὰ εἰς αὐτόν, ἀλλὰ τί ἤμποροῦσα νὰ κάμω ;... Ἄντι νὰ μοῦ φέρῃ μίαν ἀναλυτικὴν ἀπελευθέρωσιν, ἐκάστη ὄρα μοῦ ἐπέβαλλε νέας ἐξαιρετικὰς ἀπαιτήσεις, τὰς ὁποίας ἔπρεπε δῆθεν νὰ ἱκανοποιήσω ἂν ἐπεθύμουν νὰ ὑπερνικήσω τὴν νεύρωσιν, π.χ.: ἐσωτερικὴν συγκέντρωσιν δι' αὐτοσκοπήσεως, θρησκευτικὴν σκέψιν, ἐπανάληψιν τῆς κοινῆς ζωῆς μετὰ τῆς συζύγου μου, δι' ἐρωτικῆς ἀφοσιώσεως, κτλ. Τοῦθ' ὅπερ ὑπερέβαινε τὰς δυνάμεις μου, διότι ἐκεῖνο ποῦ ἀπῆτουν ἀπὸ τὸν ἑαυτόν μου ἦτο μίᾳ ριζικῇ μεταβολῇ τοῦ βαθιτέρου Ἐγὼ μου. Ἐβγαίνα ἀπὸ ἐκάστην ἀναλυτικὴν συνεδρίασιν ὡς ἓνας πτωχὸς ἀμαρτωλός, πληρῆς κατανύξεως, ἐμπορούμενος ἀπὸ τὰς καλυτέρας προθέσεις, ἀλλὰ ἐντελῶς ἀπῆλπισμένος. Ὅ,τι μοῦ συνίστα, ὁποσοδήποτε ἱερεὺς ἠδύνατο νὰ τὸ εἴπῃ! Ἄλλὰ ποῦ νὰ ἀνλήθῃ κανεὶς τὴν δύναμιν πρὸς ἐφαρμογὴν αὐτῶν τῶν συστάσεων ;»

Ὁ ἄσθενής λέγει ὅτι, ἐπειδὴ εἶχεν ἀκούσει διὰ τὴν ἀνάλυσις ἀρχίζει μετὰ τὴν ἀνάλυσιν τοῦ παρσλθόντος καὶ τῆς μεταβιβάσεως, ἀνέφερε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν θεραπεύοντα ψυχαναλυτὴν του, τοῦ ἐδόθη δὲ ἡ ἀπάντησις ὅτι εἶχεν ἤδη ἐπαρκῶς ἀναλυθῆ ὑπὸ τὰς δύο αὐτὰς ἐπόψεις. Ἀφοῦ λοιπὸν αὐτὴ ἡ ἀνάλυσις δὲν ἀπεδείχθη ἀποτελεσματικὴ, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ συμπεράνω ὅτι ἡ ἀνάλυσις ὑπῆρξε μᾶλλον ἀνεπαρκής. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἡ μεταγενεστέρα θεραπεία δὲν ἔδωσε κανένα ἀποτέλεσμα καὶ δὲν διστάζω νὰ δηλώσω ὅτι δὲν ἐδικαιούτο νὰ ὀνομασθῆ αὐτὴ «ψυχαναλυτικὴ». Ἀπορῶ διατὶ οἱ Ἑλβετοὶ ἔκριναν ἀναγκαῖον νὰ κάμουν μίαν στροφὴν ἀπὸ τὴν Βιέννην διὰ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὸ τέλος εἰς τὴν Βέρνην, ὅπου ὁ Ντιμποῦα θεραπεύει τὰς νευρώσεις μετὰ τόσας θωπευτικὰς ἠθικὰς ἐνθαρρύνσεις.

Τὸ ὅλως ἀσυμβίβαστον μεταξὺ τῆς νέας ἑλβετικῆς κατευθύνσεως καὶ τῆς ψυχαναλύσεως, ἐκδηλοῦται ἐπίσης εἰς τὴν θεραπείαν τῆς ἀπωθήσεως, περὶ τῆς ὁποίας σπανιώτατα γίνεται μνεσία ἐν τοῖς ἔργοις τοῦ Ἰουγγ, ἐπίσης εἰς τὴν παραγνώρισιν τοῦ ὄνειρου, τὸ ὁποῖον ὁ Ἰουγγ, ἐγκαταλείπων τὴν ψυχολογίαν τοῦ ὄνειρου, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἄντλερ, συγχέει μετὰ τὰς λανθανούσας ἰδέας τοῦ ὄνειρου, ἐπίσης εἰς τὴν πλήρη ἀνικανότητά του νὰ ἐννοήσῃ τὸ ἀσυνεῖδητον, τέλος ἐπὶ ὅλων τῶν οὐσιωδῶν σημείων τῆς ψυχαναλύσεως. Ἀκούων τις τὸν Ἰουγγ νὰ ἰσχυρίζεται ὅτι τὸ αἰμομικτικὸν σύμπλεγμα ἔχει μόνον τὴν ἀξίαν ἐνὸς συμβόλου καὶ καμμίαν πραγματικὴν ὑπόστασιν, καὶ ὅτι, ὁ ἄγγριος, μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ αἰσθάνεται ἔλξιν τινὰ διὰ τὴν γηραιὰν μητέρα του ἢ τὴν μάμην του, προτιμᾷ μίαν νεαρὰν καὶ ὄραϊαν γυναῖκα, εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην, διὰ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν φαινομενικὴν ἀντίφασιν ἢ ὁποία ὑπάρχει μεταξὺ τῆς ἀπόψεως τοῦ Ἰουγγ καὶ τῆς ψυχαναλύσεως, νὰ παραδεχθῆ ὅτι, «σύμβολον» καὶ «καμμία πραγματικὴ ὑπόστασις» σημαίνουν ὅτι ἀκριβῶς εἰς τὴν ψυχανάλυσιν λέγομεν «ἀσυνεῖδητος κατάστασις», λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰς ἐκδηλώσεις καὶ τὰ παθογενῆ ἀποτελέ-

σματα, διὰ τῶν ὁποίων ἐκφράζεται ἡ ἐν λόγῳ «ἀσυνείδητος ὑπόστασις».

Ἐὰν συλλογισθῇ τις ὅτι τὸ ὄνειρον περιέχει ἀκόμη ἄλλα στοιχεῖα ἐκτὸς τῶν λανθανουσῶν ἰδεῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων πλέκεται, δὲν θὰ ἐκπλαγῆ παρατηρῶν ὅτι οἱ ἀσθενεῖς ὄνειρεύονται πράγματα ὅπως «ζωτικὴν ἀποσιολήν», «στάσιν ἀπὸ ἄνω», «στάσιν ἀπὸ κάτω», μὲ τὰ ὁποῖα τοὺς γερμίζον τὸ πνεῦμα κατὰ τὴν θεραπείαν. Βεβαίως, εἶναι δυνατόν νὰ διευθύνωνται τὰ ὄνειρα τῶν ὑπὸ ἀνάλυσιν ὑποκειμένων, ὅπως εἶναι δυνατόν νὰ ἐπηρεάζωνται τὰ ὄνειρα διὰ μέσου πειραματικῶν ἐρεθισμῶν. Δύναται τις νὰ καθορίσῃ κατ' ἀρέσκειαν ἓνα μέρος τῶν ὑλικῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀποτελεῖται τὸ ὄνειρον. Ἀλλά, αἱ τοιαύτης φύσεως ἐπεμβάσεις δὲν ἀλλάζουν τίποτε εἰς τὴν φύσιν καὶ τὸν μηχανισμόν τοῦ ὄνειρου. Δὲν πιστεύω τὰ λεγόμενα «βιογραφικὰ» ὄνειρα νὰ ἐπέρχωνται ἔξω ἀπὸ τὴν ἀναλυτικὴν θεραπείαν. Ἐὰν, ἀντιθέτως, ἀναλύσῃ τις τὰ ὄνειρα, τὰ ὁποῖα ἔλαβον χώραν πρὸ τῆς θεραπείας, ἔὰν ἐξετάσῃ τις ὅτι ὁ ὄνειρευόμενος προσθέτει εἰς ἕσα τοῦ ὑπεβλήθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς θεραπείας, ἔὰν τέλος δύναται τις νὰ ἀπέχη ἀπὸ νὰ τοῦ ἐπαβάλλῃ νέα καθήκοντα, δὲν θὰ παραλείψῃ νὰ διαπιστώσῃ ὅτι τίποτε δὲν εἶναι περισσότερον ξένον εἰς τὸ ὄνειρον ἀπὸ τὴν ἔννοιαν τὴν ὁποίαν τοῦ ἀποδίδει ὁ Ἰοῦγγ, ὅτι δηλαδὴ τὸ ὄνειρον ἀποτελεῖ ἀπόπειραν λύσεως τῆς ζωτικῆς ἀποσιολῆς. Τὸ ὄνειρον δὲν εἶναι παρὰ μόνον μία μορφή τῆς σκέψεως, καὶ ἡ μορφή αὕτη παραμένει ἀπολύτως ἀκατανόητος ἔὰν ἀναφέρεται εἰς ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ περιεχόμενον τῶν ἰδεῶν. Πρέπει τις νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν κυρίως τὴν ἐργασίαν, ἡ ὁποία συντελεῖται εἰς τὸ ὄνειρον.

Δὲν εἶναι δύσκολον νὰ ἀνασκευάσωμεν, στηριζόμενοι ἐπὶ τῶν γεγονότων, τὴν ἐσφαλμένην ἐρμηνεσίαν τῆς ψυχανάλυσεως ὑπὸ τοῦ Ἰοῦγγ καὶ τὰς ἀντιρροήσεις τὰς ὁποίας ἀντιτάσσει εἰς αὐτήν. Πᾶσα ἀνάλυσις, διεξαγομένη συμφώνως πρὸς τοὺς κανόνας, καὶ πρὸ παντὸς διεξαγομένη ἐπὶ ἐνὸς παιδίου, ἐνδυμαζόμενοι περισ-

σότερον τὰς πεποιθήσεις, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ ψυχανάλυσις καὶ ἀποκαλύπτει τὸ ἀβάσιμον τῶν νέων ἐρμηνεϊῶν, τῶν ἀποτελουσῶν τὴν βάσιν τοῦ συστήματος τοῦ "Αντλερ καὶ τοῦ συστήματος τοῦ 'Ιουγγ. Ὁ τελευταῖος οὗτος εἶχεν ἐκτελέσει καὶ δημοσιεύσει, πρὸ τῆς μεταστροφῆς του, μίαν ἀνάλυσιν παιδίου. Μήπως σκέπτεται νὰ μᾶς προμηθεύσῃ νέαν ἐρμηνεϊάν, στηριζομένην (κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ "Αντλερ) ἐπὶ μᾶς «νέας συνθετικῆς ἀντιλήψεως τῶν γεγονότων»;

Ἡ γνώμη, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ σεξουαλικὴ παράστασις «ἀνωτέρων ἰδεῶν εἰς τὸ ὄνειρον καὶ εἰς τὴν νεύρωσιν δὲν εἶναι παρὰ ἀρχαῖκόν μέσον ἔκφρασεως, εἶναι ἀσφαλῶς ἀσυμβίβαστος μὲ τὸ γεγονός ὅτι εἰς τὰς νευρώσεις, τὰ σεξουαλικὰ αἰετὰ συμπλέγματα ἐμφανίζονται ὡς φορεῖς τῶν ἀπὸ τὴν πραγματικὴν ζωὴν ἀποσπασθεισῶν ποσοτήτων τῆς libido. Καὶ ἐὰν δὲν ἐπρόκειτο παρὰ περὶ ἑνὸς εἰδικοῦ σεξουαλικοῦ ἰδιώματος, πάλιν δὲν θὰ προέκυπτε καμμία μεταβολὴ εἰς τὴν οἰκονομίαν τῆς libido. Ὁ ἴδιος δ' 'Ιουγγ συμφωνεῖ μὲ τοῦτο εἰς τὸ ἔργον του «Darstellung der psychoanalytischen Theorie», ὅπου διατυπώνει τὸν θεραπευτικὸν κανόνα, κατὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἀποσπασθῇ τὸ ἀφροδισιακὸν φόρτωμα ἀπὸ τὰ ἐν λόγῳ συμπλέγματα. Ὅμως, τοῦτο τὸ ἀποτέλεσμα, δὲν δυνάμεθα ποτὲ νὰ τὸ ἐπιτύχωμεν στρέφοντες τὰ νῶτα εἰς τὰ συμπλέγματα καὶ παροτρύνοντες τὸν ἀσθενῆ εἰς τὴν ἐξύψωσιν: πρέπει νὰ ἀσχολούμεθα μὲ τὰ συμπλέγματα μὲ τὴν μεγαλυτέραν μᾶς προσοχήν, ἵνα τὰ καταστήσωμεν πλήρως συνειδητά.

Ἡ πρώτη πραγματικὴ κατάστασις, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἀντιληφθῇ ὁ ἀσθενής, εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἀσθένειά του. Ὁ ἰατρός δ' ὁποῖος θὰ ἐξήτει νὰ τοῦ ἐξοικονομήσῃ τὸ σοβαρὸν αὐτὸ ἔργον, θὰ ἀπεκάλυπτε ἀπλῶς ὅτι εἶναι ἀνίκανος νὰ βοηθήσῃ τὸν ἀσθενῆ εἰς τὴν ὑπερνίκησιν τῶν ἀντιστάσεών του, ἢ θὰ ἀπεδείκνυεν ὅτι ὑποχωρεῖ πρὸ τῶν ἐνδεχομένων ἀποτελεσμάτων τῆς ἐργασίας αὐτῆς.

Τελευτῶν, θὰ εἶπω ὅτι ἡ ψυχανάλυσις τοῦ 'Ιουγγ ἑμοιάζει πρὸς τὴν περίφημον μάχαιραν τοῦ Λίχτενμπεργ.

Ἄφοῦ ἥλλαξε τὴν λαβὴν καὶ ἀναικατέστησε τὴν λεπίδα θέλει νὰ μᾶς πείσῃ ὅτι κατέχει τὴν παλαιὰν μάχαιραν ἐπειδὴ φέρει τὰ ἴδιον σῆμα.

Νομίζω, ἀπ' ἐναντίας, ὅτι ἀπέδειξα πῶς ἡ νέα διδασκαλία σημαίνει τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς ἀναλύσεως καὶ τὸν χωρισμὸν ἀπ' αὐτὴν. Καὶ ἡ ἀποσκίρτησις τοῦ Ἰουγγ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐμβάλληται εἰς ἀνησυχίαν ὡς πρὸς τὸ μέλλον τῆς ψυχαναλύσεως, δεδομένου ὅτι πρόκειται περὶ προσώπων τὰ ὁποῖα ἔπαιξαν σπουδαῖον ρόλον εἰς τὴν κίνησίν μας. Τὴν ἀνησυχίαν αὐτὴν δὲν συμμαρτίζομαι.

Οἱ ἄνθρωποι καθίστανται ἰσχυροὶ ὅταν ὑπερασπίζουσι μίαν ἰσχυρὰν ἰδέαν. Περιέρονται εἰς ἀδυναμίαν τὴν στιγμὴν ποῦ θέλουσι νὰ ἀντιταχθῶσι εἰς αὐτήν. Ἡ ψυχανάλυσις θὰ δυνηθῆ καλλίιστα νὰ ὑποστῆ αὐτὴν τὴν ἀπώλειαν καὶ νὰ εὔρη νέους ὁπαδοὺς πρὸς ἀποζημίωσιν αὐτῆς.

Φθάσας εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔργου, εὐχομαι καλὸ ταξεῖδι εἰς τὰ ὕψη εἰς ὅσους δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ὑποφέρουσι τὴν διαμονὴν εἰς τὸν ὑποχθόνιον κόσμον τῆς ψυχαναλύσεως. Εἶθε οἱ ἄλλοι νὰ τελειώσουσι αἰσιῶς τὸ ἔργον των εἰς τὰ βαθειὰ στρώματα τοῦ κόσμου τούτου!

Τ Ε Λ Ο Σ